

Овај ЛИСТ нема цену

Геоградски ЛИСТ Географски

Часопис студената Географије

Број 007 Година ММХVIII

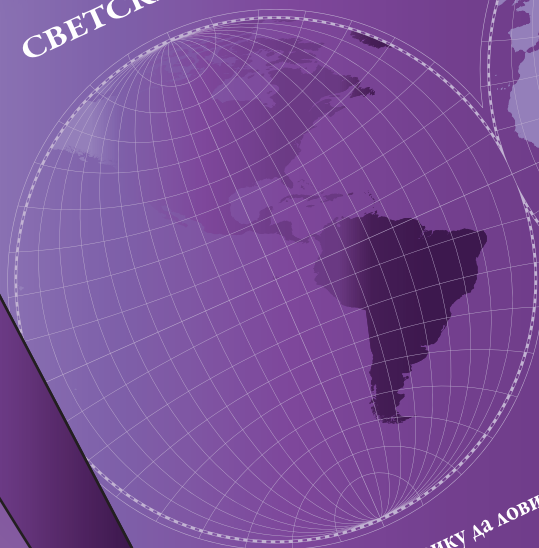
НЕБРУШЕНИ ДРАГУЉ
ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ

ШПАНИЈА:
ИСТРАЖУЈУЋИ СВИМ СВОЈИМ ЧУЛИМА

КАЛЕИДОСКОП
АФРИЧКИХ ПЛЕМЕНА

СВЕТСКА ГЕОГРАФСКА ОЛИМПИЈАДА 2017.

Ишли смо у Африку да ловимо звери, знате оне крушне, дивље али скупе!

БОХЕМИЈА
VS
МОРАВСКА

ЧИТАВ СВЕТ УНУТАР СВЕТА
- ЊУЈОРК

ЖИВОТИЊЕ НА
ЗАСТАВАМА ДРЖАВА СВЕТА

У овом броју:

ИСПОВЕСТИ АУТОСТОПЕРА: 101 ДАН У ЕВРОПИ

За нама су четири године. Некоме дуге и предуге, јер очекивања и резултати нису баш ишли руку под руку, а некоме се деси и завршна година, диплома на видику! Ти садашњи четвртаци ... они заиста имају ОНО ... Можда то њихово ОНО није тако транспарентно и велико као нечије ОНО, али је засигурно скривеније, скромније, трпљивије, марљивије и зато драгоценије од мнооооогих оних! Та клица, или вирус који их је генерацијски споао, изнедриће од њих оно што нам је најпотребније, добре људе. Ту смо у дефициту и зато озбиљно рачунамо на њих. А ако им се омакне и сутра ставе дневник под мишку, географију, ево теби пролећа! И ред је брате, ова зима се одужи ...

Овај јубиларни (?), седми број, посвећујемо нашим првенчићима из генерације 2014/15.

Надамо се да ће и наредне генерације остати уз наш часопис до краја своје четврте „географске“ године. А, и након тога!

Уредништво БГ Листа

Импресум

Главни уредник:

Марко Ланговић

Издавач:

Универзитет у Београду
Географски факултет

Штампа: ПЛАНЕТА ПРИНТ

Тираж: 300

Редакција:

Војислав Дећански

Ивана Ђорђевић

Даница Ђуркин

Милица Сучевић

Теодора Поповић

Сарадници:

Кристина Ћосић

Магдалена Рајић

Милан Марковић

Милица Росић

Алекса Крчум

Марко Јовановић

Тања Јанковић

Тамара Бјелогрлић

Технички уредник:

Ратомир Веселиновић

Адреса редакције:

Студентски трг 3/III
email: beogeolist@gmail.com
FB: BG list

САДРЖАЈ

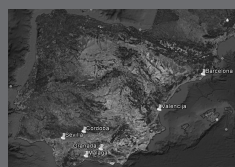

ИЗВИЂАЧИ - ЗДРАВА СТРАНА ЖИВОТА

2

6

НАЈИСТОЧНИЈА ДРЖАВА ЗАПАДА

ШПАНИЈА: ИСТРАЖУЈУЋИ СВИМ СВОЈИМ ЧУЛИМА

12

18

СВЕТСКА ГЕОГРАФСКА ОЛИМПИЈАДА 2017.

ПЛАНИНА МИРА И СПОКОЈА

28

31

ИСПОВЕСТИ АУТОСТОПЕРА: 101 ДАН У ЕВРОПИ

ЧИТАВ СВЕТ УНУТАР СВЕТА - ЊУЈОРК

38

Пише: Милица Никић

- старешина Космајског одреда извиђача -

Шта је скаутски покрет?

Скаутски (извиђачки покрет) је добровољни, васпитни и образовни покрет за децу и младе отворен за све без обзира на пол, порекло, расу или веру, у складу са сврхом, начелима и методом коју је осмислио Оснивач.

Сврха скаутског покрета:

Доприноси развоју деце и младих у постизању њихових пуних телесних, умних, друштвених и духовних потенцијала као појединаца, као одговорних грађана и као чланова њихове локалне, националне и међународне заједнице.

Мисија скаутског покрета:

Доприноси васпитању и образовању младих, кроз систем вредности утемељен на извиђачком завету и законима, помаже изградњи бољег света у којем су људи испуњени као особе и имају конструктивну улогу у друштву.

Познати о извиђачима:

Мирослав Мика Антић – песник

„Можда ниједан психолог неће успети да објасни зашто су извиђачи листом добрим људи. Ту нема правила, нема рецепта, ту постоји клима, нешто што се формира и свест и савест, нека посебна топлина, нека лепа светлост у очима“.

Десанка Максимовић – песникиња

„Та организација тако добро делује на једну малу душу, на васпитање карактера младих људи. Учи их самосталности, подиже им самосвест, вежба их у вредноћи, доприноси одлукама брзим, снажљивости...“

Џејмс А. Ловел – астронаут
Аполо 13

„Мислим да ствари које научиш у извиђаштву граде карактер младом човеку који он носи са собом у одрасло доба и чини га бољим грађанином. Управо зато је извиђаштво за мене увек била организација којој сам помогао. Мислим да је најбоља организација за младе коју имамо у овој земљи.“

Историјат:

Оснивач извиђача је Роберт Баден Пауел, који је основао скаутски покрет у Лондону. Прво логоровање је направио на острву Браунси 1907. године. Под шаторима их је спавало само 22, а након тога се скаутски покрет нагло ширио по Енглеској. Баден Пауел је написао књигу чији је примерак крајем 1970. године донет у Краљевину Србију. Књига „Scouting for boys“ или „Извиђаштво за дечаке“ је био прави уџбеник за младе.

Извиђаче у Србији је основао др Милош Поповић, који је на Ђурђевдан 1911. године основао прву извиђачку чету по угледу на скаутску. Данас, готово сваки град у Србији има свој одред из-

виђача који припада Савезу извиђача Србије. Савез је највећа институција извиђачке организације у Србији, основан у складу са Светском организацијом Скаутског покрета.

WOSM (World organisation of the Scout Movement) – Светска скаутска организација која окупља савезе извиђача свих држава света, са преко 40 милиона чланова. Сваке 4. године организује се извиђачки скуп под називом World Scout Jamboree који окупља све извиђаче широм планете.

Савез извиђача Србије није само број чланова, већ хиљаде дана проведених на излетима, таборима, зимовањима, свакодневно спровођење програма васпитавања младих за корисне грађане и вредне људе. У оквиру извиђачких одреда деца и млади су подељени у неколико старосних категорија. Свакој категорији је намењен план и програм у складу са њиховим узрастом.

Категорије чланства:

- Полетарци и пчелице – деца узраста 7 до 11 година
- Млади извиђачи и планинке – деца узраста 11 до 15 година
- Извиђачи и планинке – млади узраста од 15 до 19 година
- Млађи брђани и млађе брђанке – млади узраста од 19 до 25 година
- Брђани и брђанке – одрасли чланови старији од 25 година

Чиме се бавимо:

Оно по чему су извиђачи познати су њихове униформе, коју чине кошуља и марама, као и извиђачки поздрав. Извиђачи се поздрављају у ставу мирно подизањем десне руке, тако да је шака у висини очију. У том положају, подлактица је управна на земљу, а паралелна и у равни са телом. Кажипрст, средњи и домали прст су исправљени и спојени, а палац јагодицом покрива мали прст.

Природа представља окружење – шуме, равнице, реке, планине – као супротност вештачки створеним срединама, као што су школско двориште, бетонски блокови у пренатрпаном градовима. Због неизмерне могућности коју природа нуди младој особи у развоју физичких, интелектуалних, емоционалних, социјалних и духовних способности, природно окружење обезбеђује и идеалан оквир за примену извиђачког метода. У ствари, већина извиђачких активности се одвија у природном окружењу, иако то није увек лако оствариво посебно у данашњем урбанизованом свету.

Коришћење природе као елемента извиђачког метода рада укључује више од саме ак-

тивности на отвореном. Укључује развој креативног контакта са природом и коришћење свих јединствених прилика за учење које природни свет пружа као допринос развоју младих. Оснивачи извиђачке организације виде природу размишљајући о шуми, као васпитном оруђу.

Важнија знања који извиђачи усвајају су: оријентација на карти и у природи, топографија, упознавање биљног и животињског света, чворови, путни знакови, извиђачке песме, друштвене игре у природи и затвореном простору, пионирство, сигнализација, прва помоћ, спортови и друго. Постоје и отворена такмичења оријентацијског типа.

Космајски одред извиђача – Младеновац

Космајски одред извиђача је једна од најстаријих организација у овом граду. Основан је 15. маја 1956. године и ради непрекидно већ 61 годину. Кроз његове редове је прошло преко 5500

младих младеновачке општине који су савлађујући извиђачки програм постали корисни чланови локалне заједнице. О успешности рада овог одреда говоре многобројна признања како Савеза извиђача, тако и друштвене заједнице. Данас се активни чланови одреда поред извиђачког програма баве и програмима толеранције, невербалне комуникације, екологије, превенције наркоманије и сиде...

**Потражите извиђаче
у вашем граду!**

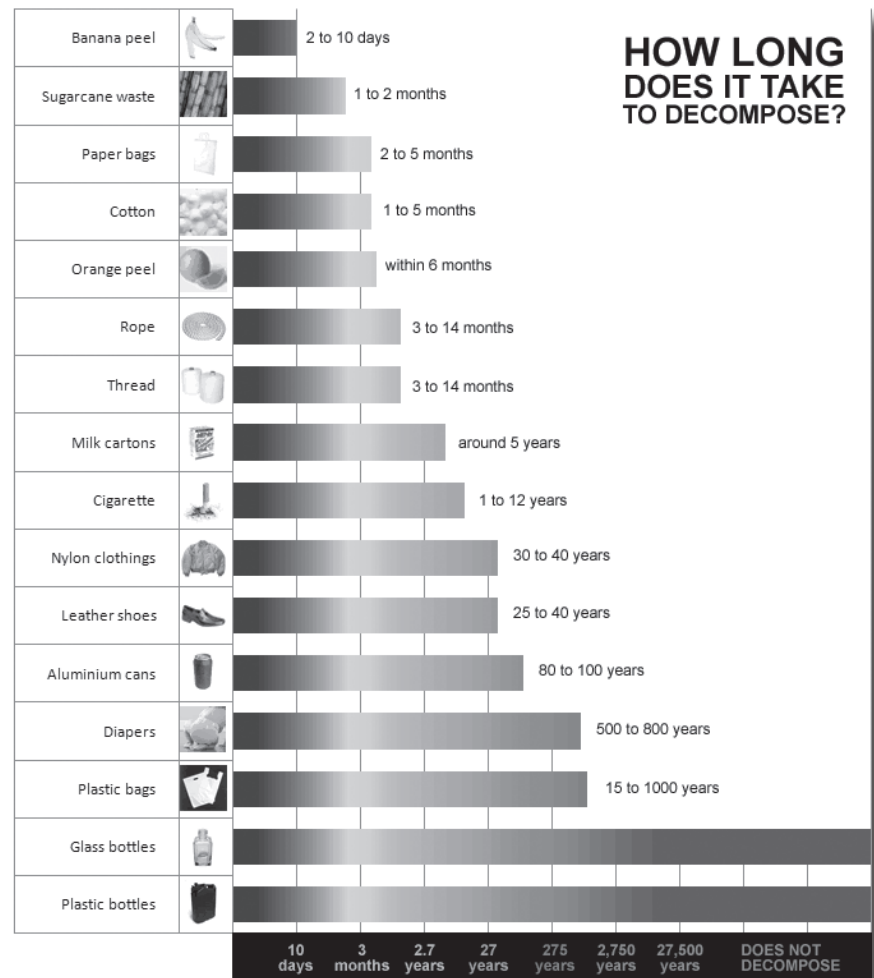
**Прикључите се
организацији
која ствара бољи свет!**

Пише: Тијана Лежаић

Отпад је резултат различитих људских активности још од периода првих цивилизација. На почетку су људи ретко одбацивали предмете и ствари. Када би то и урадили, ти предмети би се брзо распадали, а материја се враћала у природни ток кружења. Са развојем људског друштва, у свакодневну употребу су ушле сировине које настају синтетичким (вештачким) путем или које применљиво својство стичу тек након компликоване индустријске прераде. Такве материјале најчешће карактерише низ позитивних особина (издржљивост, дуготрајност, еластичност, савитљивост итд.) али и једна негативна. Оног тренутка када их човек одбаци, природа не може да их „обради“ и ток кружења материје бива прекинут. Тако одбачени, они могу постојати у истом облику још хиљадама година. Са једним оваквим материјалом се сви свакодневно сусрећемо. То је пластика. Чак и да је она једина, проблем би још увек био велики. Нажалост, већина предмета који нас окружују имају исту негативну особину. Због тога је изузетно важно шта радимо са стварима и предметима који нам више нису потребни.

У зависности од начина живота, појединац у Србији у просеку сваког дана одбаци између 0,8 и 1,2 kg отпада. Преко седам милиона килограма отпада се дневно у Србији генерише. Око 400 kg отпада годишње остане иза сваког становника. Неписано правило гласи: „Што су већи приходи домаћинства, оно генерише више отпада“. Али шта се дешава са свим тим отпадом? До тачних информација је немогуће доћи јер квалитетан систем мониторинга није успостављен. Међутим, чињеница је да преко 90% тог отпада буде депоновано и то углавном на несанитар-

ним депонијама. Нажалост, ни београдска депонија у Винчи не испуњава све европске стандарде да би јој се у потпуности могао приписати придев „санитарна“. Међутим, оно што развијене државе недвосмислено поручују гласи: „Депоноване није решење“. То је затрпавање проблема (буквално), а не његово решавање.

Добар начин управљања отпадом је рециклажа. Њоме се отпад претвара у сировину која се понове може употребити за добијање истог или другог производа. Процес рециклаже подразумева технолошки процес у коме се врши обрада отпада, а као резултат се добија полупроизвод који се касније користи као сировина. Важност рециклаже се огледа у смањењу количине отпада који се депонује, уштеди

енергије, воде и других ресурса. Како би систем рециклаже био успостављен потребно је вршити сепарацију (одвајање) отпада, јер се различити материјали различито обрађују. Примарна сепарација или одвајање на месту настанка отпада је много боља од секундарне сепарације или одвајања отпада у посебним центрима (рециклажним двористима). Ако је успостављена примарна сепарација, отпад ће очувати квалитет који је важан за успешност рециклаже (нпр. папир се неће поквасити). На територији Београда постоји преко 100 места где је могуће одвојено одложити неке врсте отпада (папир, пластику, тетра-пак, стакло, текстил, лименке).

Док у Београду још увек нема довољно контејнера за одвојено одлагање отпада, у раз-

вијеним државама ситуација је знатно боља. Према подацима Еуростата, у Европи највише рециклирају Аустрија и Немачка.

Да ли ћемо се по количини рециклираног отпада приближити Немачкој и Аустрији? То зависи од сваког појединца. У фебруару 2015. године су тако размишљали студенти Географског факултета (смер Геопросторне основе животне средине) и у сарадњи са ЈКП „Градска чистоћа“ покренули акцију „Рециклирај са нама“ у згради Географског факултета у Земуну. Акцију су подржали студенти свих смерова, а посебно наставно особље. Велики број њих отпад доноси и од куће, а сав настали отпад на факултету се прецизно сортира. До децембра 2017. године рециклирано је укупно 2385,9 кг отпада.

Врста отпада	Картон [kg]	Папир [kg]
Рециклирано	239,2	1620,6

Пластика [kg]	Лименке [kg]	Стакло [kg]
337,6	31,5	157

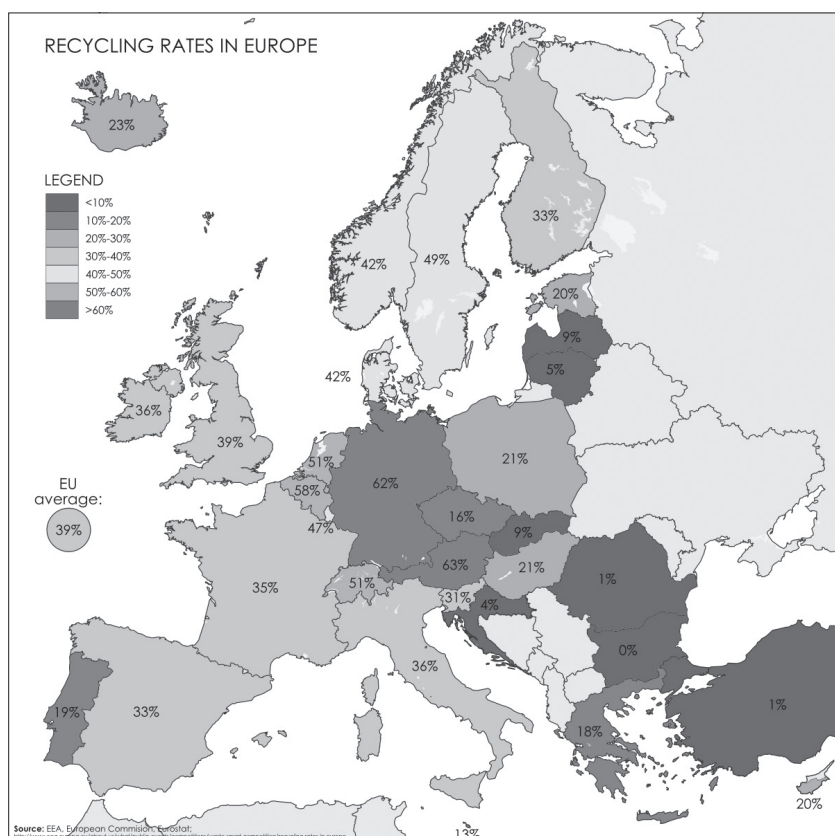

Рециклажом ове количине отпада:

- Сачувана су 32 стабла
- Уштедело се око 60800 литара воде
- Уштедело се око 1580 литара нафте
- Уштедело се око 9500 kWh
- Смањила се емисија CO₂

Студенти Географског факултета подржавају и акцију „Чепом до осмеха“.

Циљ акције је помоћ деци са сметњама у развоју. Финансијским средствима од продаје пластичних чепова рециклажним центрима се обезбеђују помагала за децу. Своје чепове можете одложити у кутију која је постављена у холу зграде факултета у Земуну.

Рециклирајте са нама и допринесите очувању природе и животне средине.

Пише: Милица Сучевић

Нисам никад помислила да ће ме пут навести у ову медитеранску земљу, али како то углавном бива, изненада се ова земља наша на мојој рути путовања. Јефтина авионска карта, план пута састављен за пар дана и ето мене у Ларнаки, у граду који је био моје полазиште за све даље дестинације.

Пре доласка на Кипар, нисам знала много о тој земљи, чак нисам размишљала како тамо изгледају градови, културно наслеђе, природа... Биле су ми познате само популарне туристичке дестинације, које ми овај пут нису биле толико важне. Имала сам за циљ да за неколико дана упознам ову земљу и удахнем Медитеран пуним плућима, ако је то могуће, јер се тамо у летњем периоду једва дише. Или барем ми навикнути на мало пријатније температуре то тако доживљавамо. Њима је то сасвим нормално. У аутобусима, на пример, возачи углавном пију расхлађену кафу, док им изнад глава дува вентилатор, а и музика је саставни део пута. Често толико гласна да се човек запита да ли је у диско аутобусу или се заиста вози у градском

превозу. Грци су овде врло темпераментни, расположени да направе добродошлицу сваком новом госту. Познати су по доброј атмосфери и игри, па се чак док пловите бродом могу научити и по који кораци њиховог чувеног сиртакија, далеко од обале, негде на пучини.

И сад нешто о Кипру, том најисточнијем острву у Средоземном мору. Налази се на раскрсници Азије, Африке и Европе. Главни град је Никозија,

али могло би се рећи, да ту функцију боље обавља Ларнака. Ларнака је саобраћајно чвориште, туристички центар, а и трговински и лучки град. Кипар - свима познат као држава са границама унутар ње. Север - југ, тампон зона између, која је под управом Уједињених Нација. На северу је непризната Турска Република Северни Кипар, а остатак земље чини Кипарска Република. И како то буде, на северу није пожељан грчки језик, а на југу турски. И онда још једна подељеност, главни град Никозија је подељен на два дела. Граница усред града. А онда још нешто занимљивије, град Вароша, који се налази у турском делу, познат је као „град духова“. У граду нема становника, остављен је да пропада, да га гута песак и растиње које је кренуло да ниче на све стране. Некада позната туристичка дестинација, данас једино свратиште војника који чувају ту пограничну зону. И какав је Кипар? Подељен, раздељен, па чак и временски одвојен. Две временске зоне, да би се север и југ што више разликовали. И тако у не-

НАЈИСТОЧНИЈА ДРЖАВА ЗАПАДА

доглед. Међутим, ипак је специфичан на свој начин, пријатан и има много тога да понуди.

На Кипру се вози левом страном пута као у Енглеској, још је једна занимљивост по којој се разликује ова држава. Представља најсунчанију земљу Европе, са око 340 сунчаних дана у години. Пошто је Кипар чланица Европске Уније, са разлогом је називају најисточнијом државом Запада.

У својој колекцији успомена са овог путовања чувам у сећању градове попут Ларнаке, Лимасола, Аја Напе, али је Пафос ту издвојен као најзанимљивији. Издвајам га јер је то једно археолошко благо овде државе. Град се налази на југозападном делу острва. Познат је по предању да је баш он место рођења Афродите, грчке богиње љубави. Сматра се да се она родила из морске пене и изашла из мора. Због тога, једна од најпознатијих кипарских плажа носи њено име. Овај град због своје богате историјске и културне баштине, коју негује и дан данас, се налази на списку УНЕСКО-а. Остаци многих вила, палата, позоришта, гробова, осликавају време у ком је стваран. У централном језгру налази се Археолошки парк, који је значајан по остацима стубова, где је по предању бичеван апостол Павле. Такође овде се налазе и Одеон позориште, катакомбе из раног хришћанског раздобља, Гробница краљева итд. На самој обали, налази се позната тврђава, изграђена у доба Византије, као значајно упориште поред луке.

Своје истраживање сам настављала и до крајњег југоисточна земље, до Националног парка Капе Греко. Као залуђени географ, како ме је сестра пар пута назвала у току путовања, по највећој жеги сам тумарала

овим парком и истраживала његове интересантне делове. Море овде има специфичну плаву боју, па тај део називају Плава лагуна. Такође, да би се дошло до воде, људи морају скакати са стрмих стеновитих одсека директно у море. Због тога, овде нема великог броја туриста, углавном га обилазе љубитељи природе и они који желе да се упусте у мало екстремнију авантуру. У парку се налази и пећина *Cyclops*, а овај део острва је богат различитим биљним врстама, попут акације, феничке боровице и различитих врста орхидеја.

Поред толико интересантних места које сам посетила, на тренутке сам заборављала на неподношљиве температуре тих дана, а онда кад сам дошла у Београд, дочекале су ме скоро исте околности, као да се нисам много удаљила од Кипра. На овом путовању сам упознала један другачији начин живота, лежернији, прави приморски. Живот уз сунце, песак, оскудну вегетацију, простране плаже... Уклопила сам се у позитивну атмосферу ових градова, сусретала

се са врло занимљивим људима, путницима који су дошли да пешачким турама обиђу већи део острва, насмејаним домаћинима који су покушавали да нам што више улепшају путовање.

И носим лепе утиске, до неког, можда изненадног пута као што је овај био, са надом да ћу поново имати прилику да истражим неке мени мање познате дестинације.

Пише: Војислав Деђански

Од јуна до октобра 2017. године, у Музеју историје Југославије, одржана је изложба под називом „Тито у Африци – слике солидарности“. Изложба је историјског, политичког, али и географског карактера, јер су приказане фотографије и видео снимци са путовања Маршала Јосипа Броза Тита по Африци. Изложба је претежно заснована на фонду самог Музеја, односно на фотографијама и негативима који су настали током рада Кабинета председника Републике 1947-1980. Остали експонати су власништво породица Душана Лалевића и Мирка Ловрића, угледног уметничког фотографа.

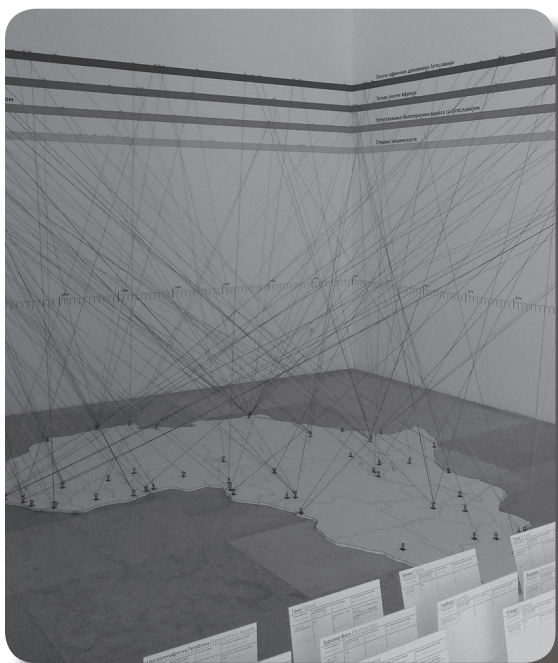
Сви посетиоци изложбе имали су прилику да виде 130 фотографија које су снимљене шездесетих и седамдесетих година двадесетог века, током путовања Јосипа Броза Тита и његове супруге Јованке. На фотографијама се могу видети сусрети са значајним историјским личностима, а ту су још и видео записи, поклони које су Тито и Јованка примили и који се и данас чувају у музејском фонду, као и изводи из афричке штампе о овим посетама. Бројне су и узбудљиве фотографије које бележе слободне тренутке у оквиру тих посета – обилазак археолошких и историјских локалитета и

музеја, боравак у природи или у лову, сусрете са радницима на радним местима или обичним људима у свакодневним активностима, на улици, у селима. На великој карти Африке могле су се видети све државе које су Тито и Јованка посетили, године тих посета, као и сврхе тих путовања. Изложбу је пратило низ додатних програма са различитим темама, попут колонијализма, југословенске међународне политике, питања солидарности и толеранције. Резултат изложбе је и књига „Тито у Африци – слике солидарности“, објављена на српском и енглеском језику.

Сам Музеј настао је 1954. године као Музеј револуције народа и народности Југославије. Већ осам година касније, Музеј добија своју данашњу зграду. Она је била поклон Јосипу Броз Титу за 70. рођендан од Града Београда. Исте године, Музеј почиње да ради. Додатни објекат који се данас назива Стари музеј изграђен је 1965. године и служио је као депо за поклоне које је Тито добијао приликом бројних сусрета са светским државницима, као и поклоне које је добијао од народа. Након тога, 1975. године изграђена је Кућа цвећа, резиденцијални објекат са вртом и фонтаном, приватним собама и радним кабинетом, док је 1979. године изграђен приступни плато Музеја са амфитеатром. Следеће године, 4. маја у 15:05, умро је Јосип Броз Тито. Сахрањен је, по сопственој жељи, у Кући цвећа уз присуство 700 хиљада људи и 209 делегација из 128 земаља света. Након Титове смрти, 1982. године основан је Меморијални центар „Јосип Броз Тито“ који је имао за циљ очување лика и дела Јосипа Броза Тита. Комплексна целина се састојала од десет објеката који су били доступни посетиоцима. Центар је упра-

вљао и Титовом родном кућом у Кумровцу и острвом Ванга на Брионима.

Касније, некадашњи Стари музеј претворен је у етнографски део, где су изложени били поклони из етнографске збирке заоставштине Јосипа Броза Тита. Деведесетих година 20. века СФР Југославија је нестала, али је Музеј историје Југославије настао, 1996. године, спајањем Музеја револуције народа и народности и Меморијалног центра „Јосип Броз Тито“. Музеј историје Југославије је институција која има за циљ проучавање Југославије као историјске творевине, која је постојала више од 80 година у неколико различитих облика, и као монархија, и као република, и као унитарна, и као федеративна држава. Југославија је имала своје успоне и падове, своју специфичну културу која је почивала на култури њених народа. Данас, у просторијама Музеја, посетиоци се могу подсетити Југославије, њене културе, њених народа и свега што је та држава представљала у свету. А требало би знати да је Југославија била предводница тзв. „земаља трећег света“ односно оних држава које нису припадале ниједном блоку, оснивач Покрета несврстаних, најмасовнијег покрета држава на свету. У Музеју Југославије такође се могу видети лични предмети Јосипа Броза Тита, почев од његовог радног стола до свечаног одела које је носио у посебним приликама, затим све штафете које су се додељивале за Дан Младости (25. мај сваке године прослављао се као Дан Младости, односно рођендан Тита, на данашњем стадиону Партизана, тадашњем стадиону ЈНА). Сваке године је други грађанин имао ту част да уручи штафету Титу. Искрено, свима (а највише омладини) препоручујем да посете овај изузетни музеј, да се врате годинама у прошлост. Каква је она била, време ће проценити. Ми смо само ту да је баштинимо и сачувамо од заборава.

Пише: Магдалена Рајић

Манифестације представљају јединствени доживљај кроз који се упознајемо са културом и традицијом неког народа, са местом у коме се манифестација одржава, а пре свега пружају прилику за забаву и разоноду. У Србији се организују многобројне манифестације. Неке су надалеко познате, неке мало мање, али оно што је најбитније одржавају се из године у годину и привлаче велики број људи.

Повучени жељом да вам представимо најспецифичније манифестације које се код нас одржавају, у овом броју се селимо у Банат, тачније у Кикинду на „Дане лудаје“.

Обзиром на то да је Банат пространа равница, Кикинђани су често кроз изреку: „Попнеш се на лудају и видиш Кекенду“ на шаљив начин описивали то колико је Кикинда заправо равна. Управо је из те изреке произашла идеја о организовању ове манифестације.

„Дани лудаје“, највећа манифестација северног Баната, у року од 4 дана колико траје, учине да Кикиндом заживи посебан дух и позитивно расположење.

За време трајања манифестације посетиоци могу да се сусретну са разноврсним јесењим мотивима, а пре свега бундевама. Биле оне мале или велике, округле или дугуљасте, дефинитивно су главно обележје ове манифестације. Оне су нашироко познате под различитим називима. Неки их називају тиквама, неки мисирача-

ма, неки банатским банамама, а Кикинђани једноставно лудајама. Отуда и сам назив манифестације.

Са већ дугом традицијом одржавања, нешто више од три деценије, овај догађај је ушао под кожу домаћинима. Ове године, у септембру месецу, су се одржали 32. по реду „Дани лудаје“.

Из године у годину, организатори се труде да осмисле што занимљивије и богатије садржаје који су прилагођени свим узрастима. Овогодишњи програм започет је играма спретности са бундевама за најмлађе. Неизоставан је и карневал малишана маскираних у јесење мотиве. Деца су својим маштовитим и креативним костимима показала колико се у Кикинди заправо воле бундеве, и колико су труда уложили сви мештани како би употпунили и улепшали ове дане. Биле су отворене и две изложбе: „Лудаја и лонац“, тј. излагање грнчарских радова, као и изложба „Осликана тиква“. Представљен је и „Сеоски рогаљ“, тј. упознавање са сеоским насељима ове општине. У програм су укључени и музички концерти који се одржавају на Градском тргу сваке вечери.

Поред тога, гурмани могу да уживају у „Банатском фруштуку“. Жене из месних заједница и кикиндских села припремају изобиље хране. Овде се могу наћи многобројни специјалитети, почевши од оних најпознатијих до традиционалних јела која већ полако падају у заборав.

Спрема се кромпир у чакширама, печене лудаје у кришкама, чорбе од лудаје, кркљуш - пекмез од бундеве и слично. Главни састојак је наравно бундева.

Оно што привлачи највећу пажњу и највећи број учесника је избор најтеже бундеве. Сваке године се на ово такмичење пријављује све већи број људи који узгајају циновске бундеве искључиво због учествовања у манифестацији. Према речима учесника није лако одгајити циновску бундеву. Како кажу, потребно је имати добро семе, много времена, улагања и љубави. Да није лак задатак, сведочи и то што је рекордна тежина лудаје постављена пре пар година и износи невероватних 507 килограма. Поред избора за најтежу, бира се и најдужа бундева чији је рекорд 283 cm.

Дефинитивно се може рећи да је ова манифестација постала једна од најатрактивнијих понуда Кикинде, и да је из године у годину чини препознатљивом и шире од граница наше земље.

Видећемо какве ће нас новости сачекати следеће године, али оно што је засигурно је то да ће Кикинђани са одушевљењем угостити све на њихову, како је сами називају породичну светковину.

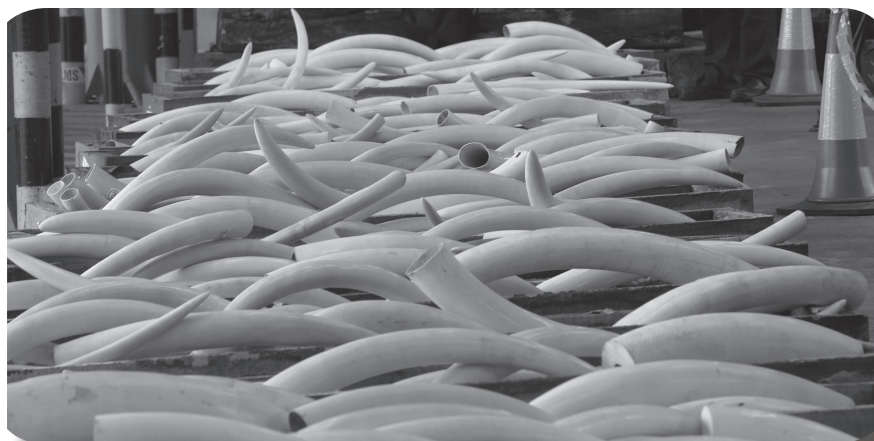
Пише: Милица Мијатовић

Криволов и илегална трговина дивљих животиња, је проблем са којим се свет, а посебно Африка, среће одувек, само је он данас у великој мери редукован и смањен - макар тако делује на папиру. Слонови и носорози су посебно угрожени, због својих кљова односно рогова, за које постоје високе цене на црном тржишту нарочито у Азији (процењује се да један килограм слоноваче у Вијетнаму достиже цену до 2000 долара). На листи за „одстрел“ на високим позицијама се котирају и афрички лавови и шимпанзе.

Див који се плаши миша - има смисла!

Ловокрадице, слонове, прогоне, пре свега, због кљова. Према подацима Светске фондације за природу (WWF), дневно убију око 55 ових величанствених животиња (један слон по минути). Слонови се, као и ми, разликују по особинама, осећањима и личностима. Криволов не угрожава само опстанак слонova, већ оставља дубоке ожиљке на њиховој души. Често имамо прилику да видимо колико тугују за убијеним члановима породице. Једну од многобројних акција скретања пажње јавности на борбу против ловокрадица послала је Кенија. Наиме, у националном парку Најроби у Кенији, демонстративно је запаљено 105 тона слоноваче, како би се указало на њихову одлучност у борби против криволова.

Фондација је позвала јавност да помогне добротворним прилозима како би могли да запосле рендере који ће штитити слонове, али и обезбеђење тзв. заштити рендерима, који и сами могу постати жртве ловокрадица. Ловокрадицама, који у Африци убију хиљаде слонova годишње, трговина слоновом кости доно-

си зараду од око 17 милијарди евра годишње. Након што је 1989. године „Конвенцијом о међународној трговини угроженим врстама“, трговина слоновачом забрањена, потражња за слоновачом, сада на црном тржишту, је порасла, а самим тим и њена цена, што је довело до боље организације банди и умешаности већег броја људи. Да би скренула пажњу светске јавности, организација за заштиту животиња, обележила је и Светски дан слонova (12. август), како би се подигла свест на велико страдање ових дивова. Процењује се да, уколико се криволов настави, ових интелигентних, нежних животиња до 2025. године, у дивљини, неће бити.

Од краља савана до баба Роске

Нажалост, данас постоје на 1000 различитих бизарних и несхватљивих разлога, због чега долази до крвопролића дивљих животиња. Некада главни мотиви нису новац и престиж. У Јужној Африци, се почетком године, десио незапамћен масакр лавова. Наиме, ловокрадице су у једном резервату природе отровале месо којима су чувари хранили лавове и потом им одсекли главе и шапе. Сам чин и бекство, испланирани су до најситнијих детаља, као да се радио о атентату на председни-

ка. Разлог оваквог монструозног чина лежи у традиционалној медицини. Врачеви из Мозамбика, су спремни да дају огромне своте новца како би дошли до ретких састојака, који наводно лече чак и неизлечиве болести. Треба нагласити да се из године у годину број јединки лавова у дивљини смањује и да он данас према подацима Светске фондације за природу износи око 450. Како би спречило и сузбило насиље над лавовима, надлежни органи спроводе низ законских мера. Поред огромних новчаних казни, примењују се и вишегодишње затворске казне (до 16 година за убиство лава). Рендери националних паркова, чипују све јединке које се налазе на територији парка, како би у сваком тренутку могли да прате њихова кретања.

Носорог = етисон, зашто да не?

Одељење за заштиту животне средине Јужне Африке саопштило је да је током 2016. године у земљи убијено 1054 носорога, или 3 носорога дневно! Ови подаци би требало да делују умирујуће за нас, ако знамо да је то чак 20% мање убијених носорога у односу на претходну годину. Заиста смо се утешили. Упркос овим Бог зна како позитивним подацима, популације носорога су и даље веома близу доње границе. Више од полови-

ЗНАТЕ ОНЕ КРУПНЕ, ДИВЉЕ АЛИ СКУПЕ!

не случаја усмрћених носорога десио се у светски познатом Националном парку Кругер. Ова популарна локација за сафари годишње губи око 260 јединки носорога, што је застрашујућ податак, јер се ради о подручју високе заштите. Криволов носорога организују међународне криминалне организације, које шверцују рогове за Азију, посебно Вијетнам. Тамошње становништво сматра рог носорога луксузном робом, која се користи за лечење мамурлука, као моћан афродизијак, а у данашње време се пропагира и његово лековито дејство на ћелије рака. Рог носорога је стекао популарност међу богатим Вијетнамцима, као поклон када се тражи услуга од политичара или лек за прекомерно конзумирање нездравих супстанци. Признаћете, убијање угрожене врсте попут носорога, да би се спречио мамурлук, је просто необјашњиво. Доказ да су људи једина бића на планети која су спремна на екстремно насиље, да би дошли до новца и неких примитивних задовољстава јес-

те случај провале криволоваца у зоолошки врт у Паризу и убиство носорога аутоматском пушком. Пошто су га убили, одсекли су му рог и побегли у непознатом правцу (вероватно пут Вијетнама). Надлежни органи су описали овај случај као први ове врсте у Европи. Овај случај остао је под велом тајни, као и већина случаја криволова.

Да не грешимо душу, истина је да су до данас, спроведене огромне мере заштите животиња од криволоваца, и заиста постоје организације којима је на првом месту живот јединке, па онда све остало. Велика посвећеност, дано-ноћни рад, организовање разних хуманитарних акција за добијање новца, који ће бити уложен у заштиту животиња, само су неке од активности организација. Међутим, то није довољно! Мало је то светлости у гомили похлепе и охолости. Нажалост, у већини сиромашних афричких земаља, једини сигурни извор прихода јесте трговина егзотичним животињама. Нерешени захтеви за прог-

лашење незаконитости употребе животиња у разне сврхе; корупција на свим нивоима; немогућност долажења до вође организација, јер хватањем курира, нисмо ништа конкретно постигли; слаба сарадња међу државама. У септембру 2011. године одржани су преговори везани за споразум о билатералној сарадњи у области надзора и спровођења закона између јужноафричких и вијетнамских органа, међутим, споразум још није потписан! Све су то проблеми, који озбиљно коче видљивији напредак у сузбијању криволова.

Говорећи о стању угрожених врста и њиховом лову, један стручњак је рекао: „Животиње се могу ловити, али контролисано и са паузама, да би се њихов број стабилизовао. Ситуација је као она са водокотлићем. Када једном повучете воду, морате мало да сачекате да бисте је повукли и други пут. У противном, живећете у ономе што вода није однела.“ Шта то значи када је у питању убијање егзотичних животиња Африке јасно је свакоме ко је иоле упућен у правила ланца исхране и одржавања природне равнотеже. Последице ћемо осетити сви - наравно, само у случају да надлежни органи власти наставе да сарађују са криминалним организацијама, да се случајеви заташкавају, да се зажмури на једно око када се изричу казне, а царинске службе и даље остану неспремне за шверц, који је много озбиљнији од транспорта доњег веша из Лесота или сухомеснатих производа из Анголе.

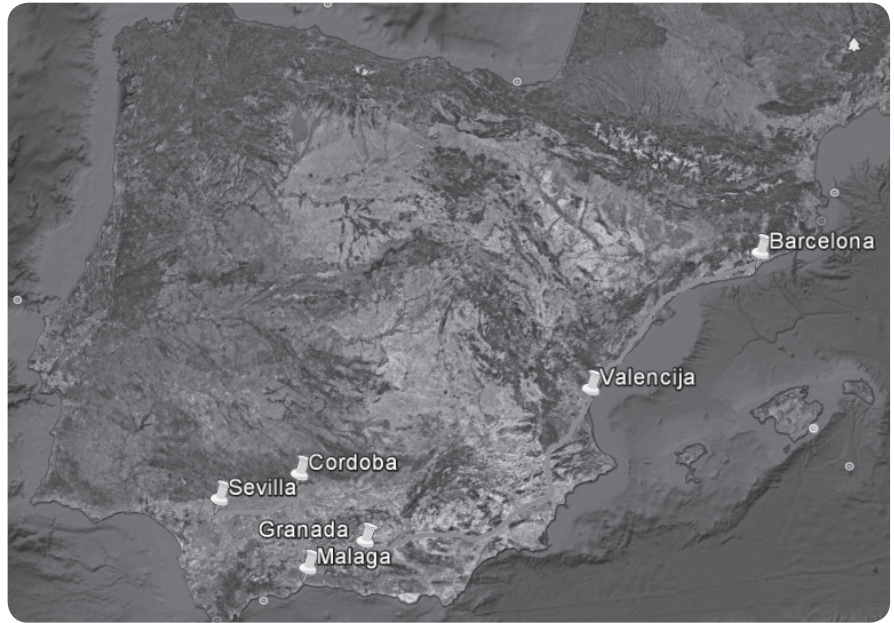

Пише: Nina Levart

Испреплетани мириси цветова наранџи, оштрих оријенталних биљака и медитеранских зачина. Гаудијеве глатке боје панела екстравагантних мозаика. Врућ песак испод наших стопала и звукови таласа стварају осећај праве пацифичке џунгле. Страст ухваћена у темперментним покретима фламенко уличних извођача. Сладак укус сангрије и свеже цеђеног сока од поморанџе у комбинацији са тапама, паељама и кромпир тортиљом. Пејзаж сија од врућине и капљица вешто направљених фонтана у градским парковима које ветар разноси. Живахне вечери на тргу и филозофија живота у реченици „*Voу a reír, voу a bailair, vivir mi vida*“.
(Смејаћу се, плесати и живети свој живот)

Шпанија је много више од ових неколико речи. Одувек ме је привлачила ова држава, и сада када сам коначно добила прилику да је посетим, желим да јој се вратим. Али, не могу објаснити због чега.

Моја сестра и ја смо путовале по Шпанији у другој половини августа. Прикупљање основних информација је почело пола године раније, јер моја намера није била да схватим изреку да „географи никада нису изгубљени, они једноставно истражују“. Међутим, то није значило да је наше путовање протекло глатко по плану, чак смо променили смер у току самог путовања. Ипак, желела сам да видим и искусим што је више могуће, па сам се припремила на „географски начин“. С обзиром на све ово, и даље смо већину информација прикупили на самом путовању: од локалаца, у hostelima, на трговима, из нашег туристичког водича и са мобилне апликације „Lonely planet“. Путовали смо са

ранцима (бекпекинг) из једног града у други, возили смо се аутобусима и спавале у hostelima.

БАРСЕЛОНА – као из бајке град, расејан стил Гаудија

Авионом смо долетели из Венеције до највећег града Каталоније. О искуствима у Барселони могла бих да пишем на неколико страница, као и за остале градове које смо посетиле. Ипак написаћу само неке од мојих омиљених утисака. Барселона је живахан град и лука са великом разноврсношћу културне и историјске традиције. Остали смо у граду неколико

дана, што није ни приближно довољно дуго да упознамо град. Нисмо пошли на ово путовање да бисмо трчали с локалитета на локалитет, желеле смо да осетимо начин живота у Шпанији; препуштавши себе (без кривнице) поподневној сиести, гледајући како се догађаји одвијају на тргу док испијамо кафу, идући у „pub crawl“ са цимерима из hostела и освежавајући се од високих температура (понекад и преко 40 степени) у оближњем мору.

Језик Барселоне је каталонски (мешавина шпанског и француског). Многе каталонске заставе испред кућа наглашавају

СВЕТСКИ ПУТНИЦИ

јаку припадност Каталонији; заправо, ретко смо видели било коју шпанску заставу. Највећи утицај на стил архитектуре имао је Антони Гауди; његова дела вас неће оставити равнодушнима. Вешто је спровео традиционалне локалне активности у своје радове. Шарени мозаик је његов заштитни знак. Испред његове Саграда фамилије, изграђене у дизајну нове уметности, коју и даље граде након готово 100 година, зауставља сам поглед – не због њене величине, већ због хиљаде и хиљаде детаља на њој. На први поглед ме је подсетила на брод из филмског серијала Пирати са Кариба. Поред Саграда Фамилије, вреди видети и Гаудијев парк Гуел, јавни парк Парге де ла Цитадела, готични квартал Шпански трг, поглед из замка Монжуик и посматрање улични свирача на Ла Рамбли.

ВАЛЕНСИЈА – град цвећа, науке и уметности

Валенсија је трећи највећи град Шпаније, и налази се у средишњем делу Хуерте – једног од најплоднијих подручја Европе. Окружена је плантажама цитруса и вртним поврћем. Истраживали смо овај град пет дана. Град је обележен мирисом цвета поморанце и са два различита архитектонска стила – стари градски центар и футуристички комплекс Сантјага Калатраве. У старом градском језгру највише ме је привукао Трг Девице, где смо провели наше вечери слушајући уличне уметнике. На поменутом тргу налази се катедрала, а у футуристичком комплексу два елемента се преплићу: људско тело и морски свет. Кроз Калатравину „архитектонску игру“ можемо препознати: око (планетаријум), шкољку (музеј) и кичму (ботаничку башту)...

Једно од интересантних искустава је такође шетња кроз парк агрума, кроз који је некада протицала река Турија. Парк је комбинација 10-километарске линије башти, спортских терена и дечијих игралишта.

Уколико имате план да одете на плажу, идите у јутарњим часовима, јер на тај начин можете избећи буку великог броја туриста.

Летњи специјалитет Валенсије је полу залеђено пиће *horchata*, које се прави од бадема и које се служи са слатким хлебом који се назива *farçon*. Оно што обавезно морате пробати су наранџасти коктел „Вода Валенсије“, паеља и чоколадни ћурос.

ГРАНАДА – бели кровови са погледом на велику Алхамбру

Гранада је био први град у Андалузији који смо посетиле. Знала сам да када причамо о типичној Шпанији (фламенко, фиесте, борбе бикова, темпераментни људи итд.) прво помишљамо на Андалузију. Због тога сам имала велика очекивања од овог дела Шпаније. И уистину Андалузија ми је омогућила под свесно осећање среће које сам описала у предговору. Превазишла је сва моја очекивања. Остали смо у граду, који је добио име по шипку, три дана што је било више него довољно. На изглед града утицала је сушна околине; летње температуре се некако подносе захваљујући белим крововима и многим фонтанама, које су значајан елемент арапске културе присутне од 1492. године, када је последњи живи Арапин (Маварин) прогнан из Гранаде. Данас и даље можете видети Арапске четврти у старом градском језгру, са многим базарима и баровима, у којима се

служе оријентални специјалитети. На брду које се налази изнад центра града стоји Маварска палата Алхамбра, која је са својом величанственошћу, прелепим баштама и фонтанама једна од најлепших локалитета које сам икада видела.

МАЛАГА – родни град Пикаса

Након напуштања екстремно топле Гранаде, хтели смо да се охладимо јужније на мору, па смо три дана боравили у Малаги. У питању је други највећи град Андалузије, а познат је као типични приморски туристички град, познат по слогану: „пешчане плаже, сунце, фиеста и сангрија“. У центру града се налази величанствена катедрала „La manquita“ (тј. једно – ручна). Име је добила у XVIII веку, када је њена изградња прекинута због недостатка новца, а касније никада нису завршили другу кулу. У њеној близини се налази родна кућа Пабла Пикаса, а изнад града се шири Маварски дворач Алказаб, који лежи на остацима некадашње римске тврђаве.

КОРДОБА - Велика џамија у Кордоби – мајка свих цркви

Кордоба се налази у меандру реке Гвадалкивир. Одсели смо два дана у старом јеврејском кварту у центру града. У овој области, налази се већина локалитета попут водених тераса, одмах испред храма *Alcazár de los Reyes Cristianos*, стари мост из доба Римљана на реци Гвадалкивир, синагога „мачији храм“ (Римски храм који су преузеле мачке) и велику џамију Кордобе.

Џамија, која се са правом назива „мајка свих цркви“ представља срце Кордобе. Са својом познатом колонадом, представљала је сцену за снимање многих филмова.

Изграђена је у VIII веку, а 700 година касније делимично је уништена и претворена у катедралу. Барокни олтар који се издваја у центру, као нека врста ране ове велике џамије за мене представља архитектонски неуспех у жељи да се комбинују арапска и шпанска култура.

СЕВИЉА – сцена за серију *Игра престола*

Британски цимер у хостелу назвао је овај град „диван град“. До тада није постојао град који је више утицао на мене. Мислим да би се, када кажем да је овај град специјалан, Џорџ Р.П. Мартин, сложио са мном. Креатори серијала *Игра Престола* (прилагођеног његовим књигама) изабрали су за локацију Дорне баш овај град, Севиљу.

Севиља је главни град Анадалузије и лоциран је на брду изнад реке Гвадалкивир. Најважнији локалитети су лоцирани у четврти која се зове Санта Круз: Real Alcázar (маварска палата, а данас резиденција краљевске породице), La Giralda

(катедрала са звоником који стоји на основама некадашње џамије и обухвата гроб Кристофера Колумба) и парк Марије Лујзе (који се налази на периферији Шпанског трга – полукружног трга око вештачког језера, на којем се користе годоле „венецијанског“ типа). У непосредној близини, поред реке Гвадалкивир, налази се трг *El Arenal* где се налазе златна кула

и арена за борбу бикова.

Завршили смо наше путовање летом из Севиље за Болоњу, где смо морали да се привикнемо на хладније – рано јесење температуре. На шпански „опуштени“ начин живота се није било тешко привићи и навићи, било је много теже напустити га...

Пишу: Алекса Крчум, Марко Јовановић и Тања Јанковић

У недељу 5. новембра организована је геоакција у нашем најстаријем националном парку - Фрушкој гори. Вође пута били су професори, асистенти и сарадници Географског факултета: Снежана Ђурђић, Иван Новковић, Даница Ђуркин, Марко Ланговић, Марија Белиј и Милица Лукић, који су били задужени за стручну опсервацију и анализу природних и културних вредности, док су групу од 35 студената чинили студенти друге и треће године ГОЖС-а и 11-оро студената треће године географије.

Фрушка гора је ниска планина чији је највиши врх Црвени Чот висок 539 метара. Планински венац се простире између Дунава и Саве по упоредничком правцу чија је дужина 78 километара. Римљани су је називали *Mons altus*, што значи благородна планина. Данашњи назив потиче из VIII века, када су овде живели Франци (Фрузими). Оно по чему је Фрушка гора позната јесу свакако манастири. Није ни чудо што је добила надимак „српска Света гора“. Манастири су саграђени између XV и XVIII века и до данас их је очувано 17. Због природних и антропогених вредности, историјских догађаја, познатих локалитета, бројних манастира, специфичности предеоних целина, биљних и животињских врста овај простор је 1960. године проглашен за Национални парк Фрушка гора.

Из Београда смо кренули у раним јутарњим часовима брзим возом Железница Србије и стигли у Сремске Карловце, насеље које представља један од симбола Срема. Први пут се помињу још 1308. године. У светску историју Сремски Карловци су ушли 1699. године, када је у њима, потписан Карловачки мир између чланова Свете лиге и Турске. Тада је у Капели мира први пут за преговоре коришћен данас надалеко познат округли сто. И данас крст и полумесец на Капели мира сведоче о сусрету запада и истока, договора и мира. У граду бурне историјске прошлости, истиче се неколико репрезентативних грађевина: зграда гимназије, Горња црква, чесма Четири лава и Саборна црква посвећена Светом Николи. После кратког окрепљења, сликања и обиласка културних знаменитости Сремских Карловаца кренули смо ка првом одређишту – Стражилову. У самој групи је владала позитивна атмосфера на коју су утицали и посебни револуционарни моменти на фасадама Карловачких кућа. После нешто више од 4 километра хода, око 12 часова, стижемо на врх Стражилово који се налази на 321 метар надморске висине. На врху овог брда налази се гроб Бранка Радичевића, српског песника из доба романтизма и ученика Карловачке гимназије, најстарије гимназије на територији Србије. Сремски Карловци

и Стражилово су имали велики утицај на Бранкова дела, од којих је најпознатија песма „Ђачки растанак“ у којој изражава жељу да овде буде сахрањен.

После незаобилазног сликања, акцију настављамо обележеним планинским путем који води ка два манастира Гргетегу и Великој Ремети. Пала је одлука да обиђемо онај удаљенији манастир – Гргетег. Само два сата хода је било довољно да пристигнемо до капије, овог женског манастира, који се налази на јужним обронцима Фрушке горе и чији је оснивач деспот Вук Бранковић. У оквиру манастирског комплекса налазе се главна црква, две капеле и коначи. Једна од занимљивости које су нам монахиње нагласиле је та да је иконостас у главној цркви урадио Урош Предић. Оно што је привукло пажњу студената јесте дрвена надстрешница у близини капије манастира уз Лукин поток. То је заправо геолошко – палеонтолошко налазиште седиментна са добро очуваном фосилном фауном мекушаца. Овај део манастирског комплекса стављен је под заштиту од стране Завода за заштиту природе. Уређено двориште манастира послужило је као савршено место за одмор и предах од пешачења.

Након кратког одмора уследио је најтежи део акције, вратити се у Сремске Карловце. Уз помоћ модерних телефона и ГПС уређаја, уз пар погрешних скретања, и после пређених 23 километара стигли смо до Сремских Карловаца. Дошло је време и за локалну посластичарницу у којој није било познатог специјалитета куглофа, већ смо се морали задовољити шампитама и тулумбама, што је било и више него довољно.

Пише: Теодора Поповић

Грб, химна и застава најпрепознатљивији су симболи сваке државе. Заставе симболишу заједничко памћење, културу и историју читавих нација. Захваљујући вексилологији, науци која их проучава, сазнајемо значења, историју, веровања, традицију па чак и сујервна обележја сваког народа.

Првим заставама, које су се појавиле у XVIII веку, означавало се власништво над неком земљом, односно територијом. Јединствене су и уникатне, а мотиви на њима представљају вредности на којима је рођена сама нација.

Мени су увек за око западале оне на којима се налази биљни и животињски свет. Међу животињама приказаним на заставама орао и лав су најпопуларнији. То је можда зато што симболизују слободу и снагу. Лав се сматра симболом ауторитета и команде, моћи и достојанства, праведности и мудрости. Један је од најчешћих хералдичких симбола у Европи. За разлику од њега, орао је симбол наде, поштења, победе.

Птице доминирају на заставама многих држава. Национални симбол Албаније, црни двоглави орао, налази се у центру заставе, а потиче још из њихових средњовековних митова. Србија (1) има белог двоглавог орла (наш је усвојен од династије Немањић), а Црна Гора златног двоглавог орла наоружаног жезлом у десној и шаром у левој канци, док му је на грудима штит у коме се налази лав у ходу по зеленој површини на плавој позадини. Орао се такође налази и на Мексичкој застави, као и на застави Замбије. На њој је наранџасти афрички рибљи орао у лету који има за циљ да представи способност људи да се издигну изнад националних про-

блема. Златни орао који датира још из времена Саладина национални знак је Египта и центриран је у белој траци. Степски орао на застави Казахстана везан је за краљевство Џингис Кана те је подсетник на поносну историју овог народа. Он држи крст у кљуну, а скиптар и гранчицу у канцама. Орао се налази и на застави Молдавије. На грудима носи штит са дивљим говедом, традиционалним симболом ове земље. Телави орао, национални симбол САД-а, налази се на застави Ајове. У ствари, он није ћелав. Име је добио због белог перја које му прекрива главу, реп и врхове крила, док јој је остало перје браон боје.

Птица која се налази на застави Зимбабвеа симбол је историје ове државе. Њена статуа је пронађена у ископинама ове земље. Бела голубица - симбол мира на застави је Фиџија, а кондор на врху штита раширених крила симболизује моћ, величину и снагу Еквадора (2). Застава Луизијане има плаву позадину (симболизује истину) са белом пеликанском мајком која храни своја три птића у гнезду (пеликан је стари симбол заштите - представља државу која штити људе и њихову земљу).

Афричка држава Уганда (3) на застави има ждрала – врста *Balearica regulorum*, због његове нежне природе. Подигнута нога птице симболизује напредак ове земље. Врста папагаја *Amazona imperialis*, чији је циљ да инспи-

ЖИВОТИЊЕ НА ЗАСТАВАМА ДРЖАВА СВЕТА

рише грађане да постигну своје највише циљеве, национална је птица Доминике (4). Ендемичан је на овом карипском острву и угрожена је врста. Дугоноги зелени квецал, национална птица Гватемале, симболизује слободу. Овој птици посвећена је и национална химна, а њен лик је пуних 80 година био представљан на поштанским маркама ове земље.

Поред птица, највише заступљена животиња на заставима је лав, али се могу видети и водене животиње, копитари, папкари, гмизавци и многе друге.

Најдоминантнији детаљ на застави Шри Ланке (5) је златни лав који држи мач. Он представља народ ове земље и његову храброст, док мач представља способност да се заштите од непријатеља. У другој четвртини шпанског морнаричког прикључка налази се крунисан или наоружан лав. Овај лав симболизује Леон, древно краљевство у северозападној Шпанији. Црвени лав на застави Бермуда симбол је Енглеске и означава повезаност Бермуда с њом.

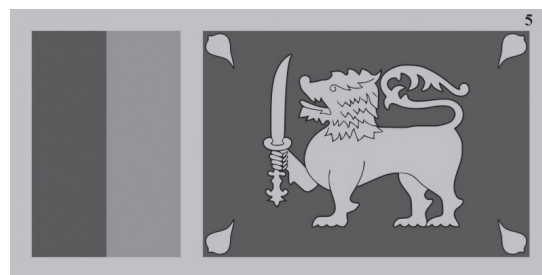
Две црвене краве у пролазу на златним подлогама - симбол Берна у доњем десном углу грба налазе се на застави Андоре (6). Коњ је на застави Малте, овца на застави Фолкландских острва, викуња – врста дивље ламе на застави Перуа. Морски коњићи придржавају штит на застави Мајота, док на „Змијској застави“ Мартиника доминирају четири беле змије.

Више од једне животиње можете пронаћи на заставима: Јужне Џорџије и Јужних Сандвичких острва (7) (макаронски пингвин, фока, лав, јелен), Кајманских острва (корњача, лав), Хрватске (лавови, јарац, куна), Острва Теркс и Кејкос (шкољка, јастог)...

Од митолошких бића најзаступљенији је змај. На застави Бутана налази се бели *Змај гром*, који води порекло из њихове националне митологије. Он у својим канцама држи драгуље и представља богатство. Црвени змај који корача (змај „у пролазу“) доминира заставом Велса. Тачна симболика змаја је изгубљена у историји и миту. Једно од објашњења је да су тај симбол донели стари Римљани током похода на Британију.

За крај остављам једну од мојих најомиљенијих животиња – медведа. „Застрашујући медвед“ гризли краси заставу Калифорније (8). Калифорнијски гризли (*Ursus arctos californicus*) је, нажалост, изумрла подврста гризлија, веома великог северноамеричког смећег медведа.

Многе од ових животиња су рањиве, угрожене, на ивици изумирања или изумрле. Вековима су људи потцењивали значај фауне у одржавању еколошке равнотеже. Наш приоритет је очување ових невероватних природних богатстава, како их наши потомци не би гледали само на фотографијама, филмовима или заставима.

Пишу: *Нина Чегар, Марко Петровић, Андреа Ганжа, Анастасија Антић и Никола Лукић*

У периоду од 2. до 8. августа 2017. године град Београд је имао част и привилегију да буде домаћин 14. Светске географске олимпијаде. Србија је угостила више од 300 учесника са европског, азијског, аустралијског и америчког континента од којих су нешто више од 160 били такмичари узраста од 16 до 19 година. Они су изабрани као најбољи представници својих држава и дошли су у пратњи тим лидера и професора. У престоници Србије почетком августа су боравиле укупно 43 државе од којих су 2 имале улогу посматрача, а 41 статус учесника. Светску географску олимпијаду (скраћено *IGeo*) су подржали и реализовали: Град Београд, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Универзитет у Београду, Географски факултет и Регионални центар за таленте Београд II. Организацији су допринели професори, асистенти, сарадници и нешто више од 30 волонтера/студената Географског факултета.

Од касних вечерњих часова 31. јула до раних јутарњих сати 2. августа, пре званичног почетка такмичења, организован је дочек тимова на аеродрому Никола Тесла. Сваки волонтер био је задужен за дочек одређене делегације, а уједно су и учесници први контакт са Београдом остварили управо на паркингу аеродрома Никола Тесла. Да је тешко навикнути се на временске услове Београда, почетком августа, указује и једна анегдота везана за чланове тима Финске. Један од чланова казао је да је његов тим имао среће јер су побегли од велике врућине у Хелсинкију, где је измерено „чак 22 степена“. Очигледно нису ни слутили да ће у том тренутку у Београду бити 38 степени, а наредних дана и који степен више.

Неки тимови су дочекани и на Железничкој станици Београд. Након дочека сви учесници су смештени у капацитете Дома ученика железничке школе у Београду.

02.08.2017.

Званичан почетак Олимпијаде обележен је церемонијом отварања у Народном позоришту. Одржавање церемоније отварања у једној од најистакнутијих културних установа државе, Народном позоришту, указало је на важност овог такмичења које ужива интернационални значај. На почетку су присутне поздравили представници организационог одбора, а након тога је уследио дефиле свих тимова и учесника. Присутни су се, на интересантан начин, кроз лик Јована Цвијића, упознали са географским, историјским и културним карактеристикама земље домаћина.

03.08.2017.

Суштински део *IGeo*-а, односно такмичарски део, се одвијао у три етапе. Прва је писани тест (*written test*), друга теренски рад (*field work*) и трећа

мултимедијални тест. Осим теренских задатака који су били реализовани на Кошутњаку, остали видови провере знања су одржавани у просторијама Универзитета Сингидунум. Током првог званичног дана, такмичари су радили писани тест. Након тога, свим гостима је омогућено упознавање и разгледање Београда туристичким аутобусом.

04.08.2017.

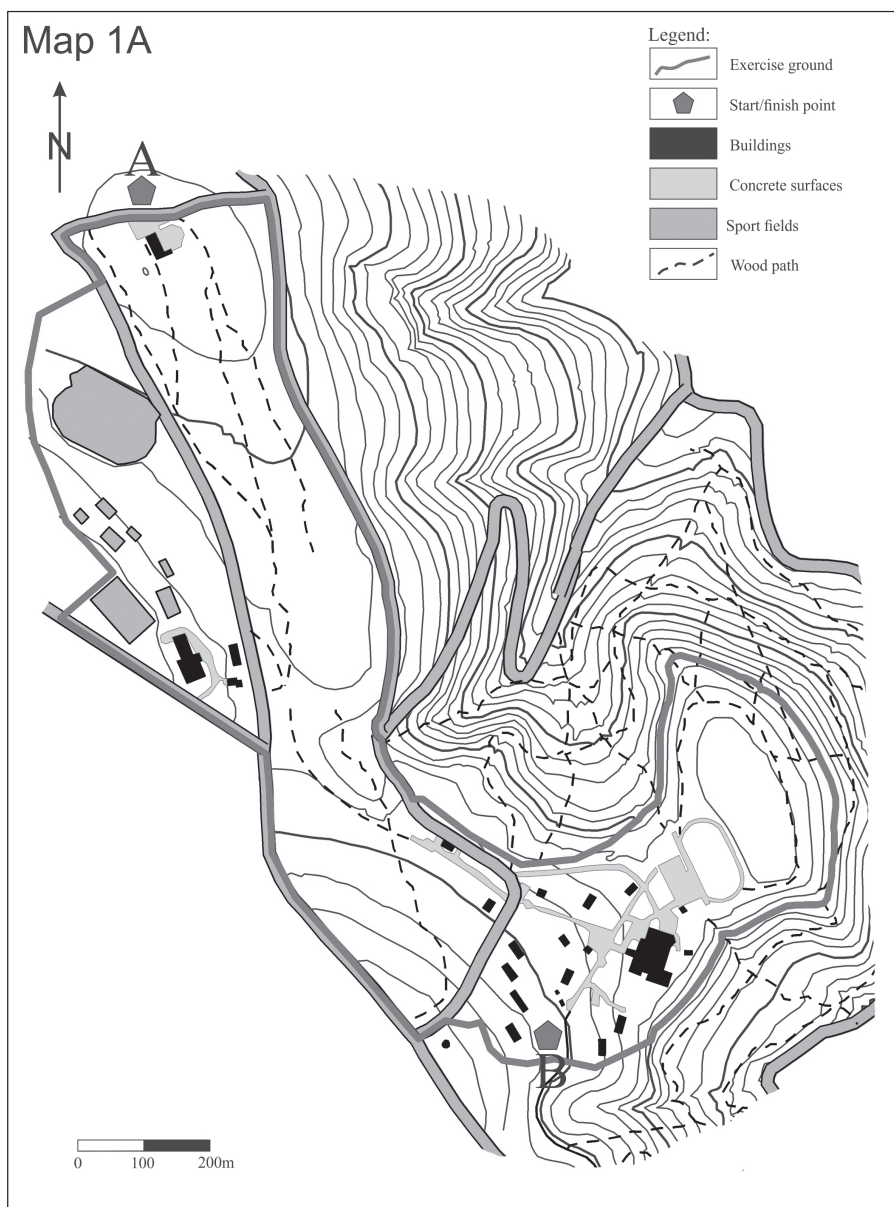
Један од три сегмента такмичарског дела, Интернационалне географске олимпијаде, био је и теренски рад. Према речима такмичара ово је уједно био и најтежи и најкомплекснији задатак. Теренски рад састојао се из два дела: рада на терену и писменог дела, који су такмичари извршавали дан касније у учионицама. Ове године за терен тзв. *Fied Work Exercise*, одабран је Кошутњак.

Стручни тим, који је састављао задатке овог дела такмичења, чинили су професори Географског факултета: др Славољуб Драгићевић, др Александар Петровић, др Иван Новковић, уз помоћ проф. др Алексеја Наумова са Универзитета

СВЕТСКА ГЕОГРАФСКА ОЛИМПИЈАДА 2017.

Ломоносов у Москви. За успешност теренског дела задатака побринули су се волонтери, већином докторанди и студенти основних академских студија са нашег факултета, због изузетне захтевности задатака на терену, који су и у стручном и у физичком смислу били такви. Задатак студената волонтера био је да спроведу такмичаре између контролних тачака, на чијем почетку и крају су их чекали докторанди. Они су у сарадњи са иностраним судијама који представљају редовне чланове Олимпијског комитета

прегледали, примали и давали нове задатке такмичарима. Такмичари су били подељени по групама - укупно 6 група са по 26 такмичара у свакој. Са сваком групом ишла су по два млађа волонтера, који су имали задатак да регулишу пролазно време и побрину се да такмичари без већих потешкоћа дођу до циља. По правилима такмичења било је забрањено да се у истој групи нађу два или више такмичара из исте државе.

Ове године главна тема теренског задатка била је успостављање одрживог омладинског туризма на Кошутњаку. Задаци су покрили широк дијапазон тема, од физичке географије, преко демографије, просторног планирања и туризма.

Што се нас волонтера тиче, верујем да је свима нама као и самим такмичарима ово заиста, био и најинтересантнији и најзахтевнији подухват. Наше припреме за теренски рад почеле су много пре саме Олимпијаде, и сваки волонтер морао је обићи стазу по неколико пута.

Као и такмичарима наш први сусрет са стазом био је напоран. Била је дугачка, на појединим местима изузетно стрма и уска, али на сву срећу била је у шуми, па нам врућина није представљала толики проблем. Морамо признати да није било лако запамтити све путање. Честа су била скретања и стајања код одређених тачака, и управо због тога смо обишли саму стазу више пута. Тог дана сносили смо огромну одговорност, како због саме изведбе задатака тако и због тога што смо строго морали да водимо рачуна да се неко од такмичара не повреди, због саме стазе као и неколико улица које смо прелазили током задатка. Иако повреде нису биле проблем, имали смо и случај са једном такмичарком, која је јако емотивно доживела целокупну ситуацију, због потешкоћа са кондицијом, па није била сконцентрисана на задатке, те није хтела да настави такмичење и комуницира са нама како би јој пружили помоћ.

Упитали смо и саме такмичаре какав утисак су стекли о Field Work-у, па су нам на то питање одговорили Анж Плут и Бор Јерман из Словеније, Љепосава Плакаловић из Босне и Херцеговине и Томас Вестхоф из Холандије.

Анж Плут: „Field Work опште ми је био најгори део IGeo-а, а урадио сам га најбоље. Упутства су била јасна и добро написана. Како већ знаш било је превруће, али ми географи некако морамо радити и на врућини. Нисам се снашао у делу кад су се цртали путеви и зграде, јер је било превише паралелних путева и зграда које се нису виделе јер нас нису водили тамо. Остала два дела су ми била занимљива, организација добра, јер су доносили довољно воде.“

Бор Јерман: „Field Work је био поприлично захтеван физички због високих температура и даљине које смо преходали. Добро је што смо ходали у хладовини, у шуми а не на Сунцу, и што су нам пружали одморе и делили воду. Задаци су били тешки (не знам никога ко се није жалио на то), много је требало да означавамо, што је било тешко радити јер смо ходали.“

Љепосава Плакаловић: „Од три етапе такмичења теренски је по мени био најзанимљивији, управо због тога што није било једнолико, што нисмо били на истом месту, имали смо прилику за нову врсту рада, другачију од свих осталих. Такође, на паузама смо се сви боље упознали, а то нисмо имали прилику на писаном и мултимедијалном тесту. Једина негативна ствар је била у томе што је температура била веома висока, па смо се брзо умарали и брзо бисмо ожеднели и то нам је утицало на пад концентрације.“

Томас Вестхоф: „Теренски рад је био веома интересантан, зато што смо морали да применимо све што смо до сада научили у пракси. Био је изузетно тежак, због температуре која је тада била изузетно висока, али и задаци су били тешки јер је и за њих било потребно мало креативности и зато је било забавно.“

Били смо део уигране екипе, која је изузетно добро функционисала. Ни велика врућина, ни расплакани такмичари, као ни дугачка и захтевна стаза, нису стали на пут професионалном извођењу наших обавеза и задатака.

Након дугог и исцрпног дана проведеног на паклених плус 40° С, дошло је време да се такмича-

ри, заједно са волонтерима, опусте. Те вечери организовано је фолклорно вече, током којег су такмичари имали прилику да се упознају са традиционалним фолклорним кореографијама из разних делова Србије. Од недавно традиционално српско коло налази на UNESCO листи нематеријалне светске баштине, као изузетно важно за српско културно наслеђе, а како би се такмичари боље упознали са нашом државом него уз мало игре и весеља. Са видним интересовањем и уживањем наши гости су пратили наступе, након којих су имали прилику да и сами демонстрирају оно што су видели и научили.

5.8.2017.

Као што смо већ напоменули, наредног дана је рађен други део Field work-а, односно писмени део у учионицама. Након тога, такмичари и тим лидери су имали слободно време за упознавање Београда, које су максимално искористили. Као и до сада, волонтери су им пружили сву потребну помоћ, и били су им туристички водичи кроз Београд. Своја искуства са нама су поделили неки од волонтера.

Циљ није био само шетати градом већ и опустити такмичаре. С обзиром да су такмичари најбољи у области географије из својих земаља, нисам желео да им наметнем неке локације традиционалног типа већ сам их питао да ли имају можда нешто конкретно на уму шта би желели да посете. Група Летонаца, којима сам ја био волонтер, имали су идеју шта је оно што желе да ураде пре него што оду из наше земље, а то је купање у Дунаву. Поред такмичара из Летоније са нама је кренула и група Казахстанаца и Пољака.

Направили смо још једну паузу уз освежење. Шуме јасена и црне тополе бацале су диван хлад, никоме се није ишло даље, али време је учинило своје. Након Великог ратног острва, групу сам повео дуж Земунског кеја, према кули Гардош. Пошто су били уморни, успон до куле је био мало напоран, али на крају се свакако исплатило. Уз кратку историју Земуна и куле Гардош коју сам испричао, попели смо се до саме куле. Наравно ово су искористили за прављење добрих фотографија и лепих успомена. Након Гардош куле кренули смо у дом на вечеру. Није дуго трајала та идеја, па смо се преусмерили на лесковачки роштиљ!

Током вечери, овог четвртог дана, урађена је и постер презентација свих учесника Олимпијаде. Постер је графички приказ одређеног рада који мора сажето испричати причу или показати причу речју и сликом, а уз то и привући пажњу. Уколико је постер урађен квалитетно из њега може настати квалитетан стручни или научни чланак. Учесници су имали задатак да направе постер презентације како би најлепше и најбоље приказали своје матичне земље једни другима. Тема постер презентације била је „Туризам за младе у мојој земљи“. Постери су приказивали фотографије, мапе, графиконе, праћене текстом на задату тему. Учесници су са својим тим лидерима заинтересованима поносито приказивали своје земље, одговарали на питања и делили поклоне. Најчешће су ти поклони били традиционалног карактера те земље, на пример: од колачића среће, преко, националних чоколадица, бомбона, сувенира, магнета, брошура па све до самих застава тих држава. Мени су се највише допале

Наша прва дестинација је била Ада Циганлија на Савском језеру. После шетње и обиласка Аде, освежили смо се у једном од многобројних кафића на Ади уз сок и лимунаду. Учесници су ово слободно време искористили и за купање, мада им је, како су рекли, вода била претопла. Након два сата упутили смо се на следећу дестинацију. С обзиром да су се купали у Сави на ред је дошао и тај чувени, за њих романтични Дунав. Са Аде Циганлије кренули смо на плажу Лидо која се налази на Великом ратном острву. Следила је кратка вожња Београдом. Како смо се возили они су додатно разгледали град и занимао их је сваки мост, свака

већа зграда коју су видели итд. Долазак на плажу Лидо им се посебно допао. Велико ратно острво је заиста мала ушупкана оаза Београда. Рихардс, један од учесника летонског тима је баш са одушевљењем говорио своје импресије о самом острву, посебно његов положај близу града а да је осећај као да се налази на неком знатно изолованијем месту. Том осећају је допринела и звучна изолација која постоји на острву. Терени за одбојку, кафићи, лепа песковита плажа и плус 40 степени створили су праву летњу атмосферу.

Такмичарима се јако свидело купање у Дунаву јер је Дунав свакако био хладнији од Саве па су се и лепо освежили.

постер презентације учесника Индије, Филипина и Словачке, после њиховог излагања само сам добио још већу жељу да посетим те земље. На основу одлуке Интернационалног жирија, награђене су четири екипе: прво место је освојио Јапан, друго Монголија, а треће место су поделили Тајланд и Словачка.

6.8.2017.

Претпоследњег дана одржавања Светске географске олимпијаде, одржан је и последњи сегмент такмичарског дела – Мултимедијални тест. Након тога учесници су се, у пратњи волонтера и сарадника, упутили 16,5 km јужније од центра града, на излет на Авалу. Удаљавањем од градског језгра и тестова, атмосфера међу учесницима је постајала лагоднија. Прво

су посетили Авалски торањ – симбол Београда, висок 204,5 m. На врху су уживали у погледу и правили фотографије панораме града. Потом су се упутили ка величанственом делу Ивана Мештровића. Споменик Незнаком јунаку је у посетиоцима изазвао само позитивне реакције и приближио им историју, али и уметност наше државе након Првог светског

рата. На том месту је настала и заједничка фотографија свих учесника и волонтера Олимпијаде.

У оквиру слободног времена за учеснике је био организован и обилазак музеја једног од наших највећег научника, Николе Тесле. Најпре је пуштен филм о Теслином научном раду, у ком су могли да сазнају нешто више и о његовом необичном, приватном

животу. Такође, многимима је била импресивна збирка Теслиних личних ствари, од комада одеће, мушткили, налив пера и мастионица, разних његових списа и публикација, као и бројно ордење и медаље којима је био награђиван. Необична Теслина урна привлачила је посебну пажњу. За нас, интересантно је било то што је добар број тим лидера, био упознат са могућим измештањем урне из музеја. Занимало их је шта кустоси музеја мисле о томе, али шта мислимо и ми, млади будући научници. Свакако највеће одушевљење изазивали су оригинални технички предмети који су изложени, али и бројни мањи експерименти, којима је кустос демонстрирао принцип рада Теслиних изума, а у којима су посетиоци могли да учествују. На изласку из музеја, један од тим лидера САД-а споменуо је да живи у близини куће Томаса Едисона, те да је тамо већ имао прилику да види неке од Теслиних изума. Приметно је да су учесници из музеја изашли пуни позитивних утисака.

Неке од учесника, посебно је изненадио Храм Светог Саве. Након што смо провели доста времена на веома јаком сунцу, шетајући градом, хладовина унутар храма привукла је унутра чак и оне који нису имали посебну жељу за уласком. Унутра смо најпре искористили прилику да их упознамо са специфичношћу локације храма, као и историјом његове дугогодишње изградње, српским владарима и самом Светом Сави. Велелепна крипта храма свакако је била најимпресивнија. Поред овога, један део слободног времена, учесници су искористили за обилазак самог центра Београда. Прошетали су Кнез Михаиловом улицом и обишли Калемегдан, Цркву Ружицу и Саборну цркву.

Након вредог и занимљивог дана проведеног на Авали и у шетњи Београдом, вратили смо се у дом где је те вечери, упркос летњем пљуску који је изненадио све присутне, одржано културно вече. Културно вече је прилика пружена такмичарима да представе своје земље другим учесницима на нешто живљи начин. Свака земља је смислила одговарајући перформанс који је представила у року од неколико минута другим учесницима. Време је било ограничено због великог броја такмичара. Најчешће се то манифестовало у виду неког традиционалног плеса уз народну ношњу, неке песме или на пример боксинг меча. Циљ је био упознавање различитих култура на најзанимљивији начин. Кинези су нам представили своје борилачке вештине, по којима су познати, Казахстанци су извели плес у традиционалним ношњама, Хрвати своју такмичарску игру „Сињске алке“, чланови аргентинског тима су извели оно по чему су посебно познати – плес, док су нам Словенци направили свој традиционални колач – „оцвирковку“. Гласовима публике за „Најбољи перформанс на културној вечери“ награђене су Аргентина (прво место), Словенија (друго место) и Литванија (треће место). Награде је уручио директор Регионалног центра за таленте Београд II Никола Срзентић.

7.8.2017.

Такмичење се полако приводило крају, као и дружење између учесника. Тим поводом организован је целодневни излет до другог по величини града у Србији, Новог Сада, и до места рођења нашег чувеног научника Михајла Пупина - Идвора.

За Нови Сад смо се запутили након доручка. Јутарња поспаност разбијена је музиком, како то обично и бива на екскурзијама. У једном од аутобуса се засвирала и акустична гитара. Када смо стигли у Нови Сад, најпре смо дошли у сам центар града. Шетајући смо обилазили најпре Трг Слободе, затим смо прошли поред Градске куће (Магистрат) и катедрале (Римокатоличка жупа „Име Маријино“). Овде смо направили кратку, непланирану паузу, чекајући неколико залуталих учесника. Даље смо наставили препознатљивом новосадском улицом – Дунавском, прошли смо поред најстарије куће у Новом Саду, новосадског Народног позоришта. Након обиласка самог града, запутили смо се не Петроварадинску тврђаву. Тамо смо имали прилике да чујемо разне легенде о настанку тврђаве. Учесницима је посебно била занимљива препознатљива кула са „пијаним сатом“, која представља симбол тврђаве, где су се наравно и направиле многе фотографије. Многи од учесника су тада први пут чули за ЕХИТ фестивал. Искористили смо прилику да их позовемо, да нам опет дођу у посету, и обећали да ћемо их водити на фестивал, јер им се јако свидела идеја музичког фестивала у некој старој тврђави.

Из Новог Сада, запутили смо се у Идвор, банатско село, познато по томе што је у њему рођен познати научник Михајло Пупин. У Идвору се налази музејски комплекс посвећен овом научнику, у оквиру кога су кућа у којој је рођен, одрастао и провео један део свог живота, маузолеј и музеј који му је посвећен. Родна кућа Михајла Пупина представља традиционалну банатску кућу из прве половине XIX века. Унутрашњост осликава свакодневни живот у време

када је Михајло Пупин живео у њој. Ту смо имали прилику да уђемо у спаваћу и радну собу овог научника, у којима се налазе оригинални кревет и његов радни сто. Маузолеј је Пупин сам изградио и оставио селу, а првобитна његова жеља је била да он постане Универзитет. Поред маузолеја, налази се и музеј посвећен научним изумима Михајла Пупина, који је смештен у згради старе школе. Овде нам је презентован живот и рад познатог научника. Такође, домаћини су нам послужили традиционалну банатску штрудлу, која је учесницима добродошла. Пут смо наставили према Ковачици, насељу са већинским словачким становништвом, где смо провели време у шетњи и ручку. Ова посета, посебно је била занимљива тиму из Словачке, који су искористили прилику да попричају са становницима, али и учесницима осталих земаља, који су сматрали да овакво место осликава мултикултуралност наше земље. Овим смо завршили обилазак знаменитости за тај дан, а такмичари су дружење наставили по повратку у Дом ученика Средње железничке

школе, где је уједно приређена и церемонија затварања Олимпијаде.

За ово вече на распореду је била додела награда, а за сам крај и журка. Те вечери смо сви изгледали свечаније него претходних дана и са узбуђењем смо очекивали резултате такмичења и почетак доделе награда, посебно учесници, на чијим лицима се могла видети трема и нестрпљење. Додељено је укупно 80 медаља - 40 бронзаних, 25 сребрних и 15 златних, као и захвалнице свима који су допринели реализацији такмичења. Најбоље рангиран био је тим из Пољске, одмах за њима наше комшије из Румуније, док су треће место заузеле Сједињене Америчке Државе. Из српског тима, бронзану медаљу освојила је Емилија Ђокановић из Новог Пазара.

Након међусобног честитања и сликања најпре смо се поздравили са онима, који су већ те вечери морали да крену на аеродром, а онда, знајући да је озбиљан део ове авантуре завршен, и да их сутра очекује још само пут кући, сви су били видно опуштенији и права

журка је почела, што је било обележено ватрометом. Ђускали смо, смејали се, сумирали утиске претходне недеље и размењивали бројеве телефона, e-mail адресе и профиле на друштвеним мрежама, како бисмо наставили дружење и након Олимпијаде. Песмом, игром и осмехом заокружили смо недељу посвећену знању, дружењу и наравно, нашој науци - географији.

8.8.2017.

Од раних јутарњих часова, отпочело је испраћање делегација из Дома железничке школе, а они који нису то раније урадили, искористили су време да купе сувенире из Србије. Најчешће су то били магнети са знаменитостима које су обишли, али и српска застава. Велико интересовање било је и за традиционалном српском храном, посебно ћевапима и пљескавицама.

Дух олимпијаде се огледа у упознавању различитих култура, мишљења, обичаја. Та синтеза народа и наслеђа која датира од прве одржане олимпијаде у Холандији 1996. године и која је прешла хиљаде километара није изостала. Манифестовала се у слободно време, током одржавања постер презентација, културне вечери и за време одржавања излета. Учесници који су желели да посете и упознају чари других делова Србије су имали за то прилику од 08. до 13. августа када је одржана екскурзија (Post IGeo). Појединци који су имали могућност и времена да присуствују овом путовању су стекли увид у велики број националних блага наше државе, од Ђердапске клисуре и Лепенског вира, преко Нишке тврђаве, прелепих меандара Увца, до планине Таре и Ваљева.

Утисци такмичара

Kamiar Torabi - члан белгијског тима: „Било је животно искуство упознати толико људи из различитих делова света у Србији, европској држави, која није много удаљена од Белгије, али потпуно другачије културе и менталитета.“

Владимир Јовановић - члан црногорског тима: „Јако ми се свидео IGeo због тога што сам добио прилику да упознам људе из држава које сумњам да ћу посетити, да чујем каква је њихова култура и да њима кажем понешто о мојој земљи, да се преко тога зближимо и добро проведемо. Организација такмичења је била одлична и све је превазишло моја очекивања, све, од волонтера па до догађаја који су организовани је било изванредно и дуго ће ми остати у сећању.“

Лео Радаљ - члан хрватског тима: „IGeo је за мене једно предивно искуство. Упознао сам много људи из целог света, стекао нова географска знања и вештине те разгледао лепоте и знаменитости земље домаћина.“

Sarah Hyne - члан новозеландског тима: „IGeo је било невероватно и незаборавно искуство! Осим тога што сам научила доста о географији и Србији ја сам такође стекла дивне пријатеље за цео живот.“

Ilian Sales Segarra - члан белгијанског тима: „Кажу да је много битније учествовати него победити и на IGeo сам први пут то заиста осетио. Пријатељства која сам стекао, време које сам провео смејући се и приче које смо поделили мени значе много.“

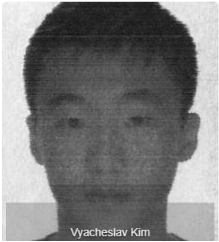

Rihards Borskis – члан тима Летоније: „IGeo 2017 је без сумње била једна од најбољих авантура у мом животу. Не само да сам добио увид у Србију, њену богату историју и људе, већ сам упознао људе из (47?) земаља широм света. Упркос врућини, Калемегдан, улица Кнеза Михаила и Земун су била незаборавни, а након недеље проведене у Београду, остала ми је жеља да га поново посетим.“

Иља Belovolov - члан тима Летоније: „Учествовањем на IGeo-у побољшао сам своју географску анализу као и вештину концентрације на екстремним врућинама (али уживао сам). Пре олимпијаде нисам знао много о Србији, тако да сам сазнао много нових информација о држави, њеној историји и људима. Београд, град у коме се историја види свуда, фасцинирао ме својим огромним рекама, тврђавом и симбиозом различитих архитектонских стилова (аустро-угарски, османски, модерни). Уживао сам у интеракцији са различитим људима и културама широм света. Једна од најзначајнијих ствари јесте везана за српски језик, јер сада знам много више о њему и могу да га упоредим са другим словенским језицима које говорим.“

Danat Nurmagambet – члан тима Казахстана: „Био је ово мој први, последњи и најбољи IGeo. Заиста сам уживао у Србији. Срби су вероватно најсмешнији и најсрећнији људи које сам икада срео, супротно цангризавим лицима које свакодневно видим у Казахстану. Свиђа ми се српски језик, бруталан и нежан у исто време, има врло пријатан звук.“

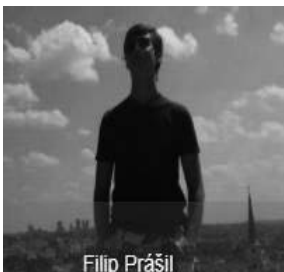

Slava Kim - члан тима Казахстана: „Заиста сам уживао на IGeo-у и Србији. Имам жељу да поново дођем у вашу земљу и боравим више од једне недеље. Седам дана није довољно да се виде сва лица ове прелепе земље.“

Jonty Wu – члан тима Новог Зеланда: „Моје искуство у Београду било је изван очекиваног, поготово пошто је то био први пут да сам у Европи. Град је живахан и жив, а сам ноћни живот фасцинантан. Срби су били изузетно позитивни и гостопримљиви. Врхунац посете била је јединствена прилика коју сам добио да се, први пут, сретнем са својим српским рођацима у Београду. Поред тога, Београд је био савршени град домаћин за одржавање IGeo-а. Свечаности су биле... узбудљиве и плес је био очарavajuћи и невероватан за гледање, са енергијом која је обузела гомилу. Заиста најбољи део свега и најважнији је било бити окружен стотинама култура и упознавање људи из целог света. Посебно пошто је Нови Зеланд изолован од тако различитих земаља!“

Filip Prášil – члан тима Словачке: „Ове године сам имао право да представљам своју земљу по први пут на IGeo-у. Бићу искрен и рећи да сам био јако тужан и разочаран што је прошле године то било у Кини, следеће у Канади, а ове године „само“ Србија... Пре IGeo-а имао сам неке предрасуде о Србији због свог развоја, криминала и историје. Али проведена седмица на такмичењу ми је променила мишљење о Србији. Цео IGeo био је веома добро организован, углавном захваљујући одличним волонтерима и радној групи. Остали конкуренти су били стварно добри и имао сам прилику да разговарам са људима из целог света. Само смештај није био, по мом мишљењу, за такмичење светских димензија. Да, Србија није добро развијена по европским ставовима, али Срби су стварно добри, великодушни и гостољубиви. Тако да ми је на крају свега веома драго што сам имао овакве доживљаје у Србији, што сам пронашао нове пријатеље и надам се да ћу поново посетити Србију. Београд је веома леп град са пуно познатих места, али остали делови града изгледају застрашујуће, посебно ноћу. Веома је занимљиво упоредити Нови Сад са Београдом, и мени је он лепши...Београд стварно има лош саобраћај због непостојања метроа... Али најсмешнија (и најстрашнија) ствар у Србији је друмски саобраћај, возачи су непоштени према пешацима, али и осталим возачима... Највише ми се свидело путовање у Ковачицу, зато што сам из Словачке, био сам потпуно импресиониран постојањем наше „колоније или енклаве“, као и тиме што чујем словачки језик 500 km далеко од Словачке.“

Пише: Милица Росић

За седми број часописа БГ лист, урађен је интервју са две наставнице географије из Аранђеловца. На питања одговарају Маријана Лукић, наставница у ОШ „Светолик Ранковић“ и Јелена Милић, наставница у Гимназији „Милош Савковић“ у Аранђеловцу.

1. Која су Ваши први додир са географијом као науком?

Маријана: Са географијом сам се сусрела још у најранијем детињству захваљујући мојој мајци која је по струци наставник историје и географије, сада у пензији. Привукла ме је географска карта, упознавање нових држава и градова.

Јелена: Од раног детињства, основне и средње школе.

2. Шта Вас је инспирисало да се бавите овом науком?

Маријана: И у основној и у средњој школи имала сам добре наставнике географије, који су и допринели да географија буде оно чиме ћу се бавити у животу.

Јелена: Углавном љубав према природи, упознавање далеких земаља.

3. Какво је место географије у данашњем школском систему? Шта би требало урадити поводом тога?

Маријана: Мислим да је географија као наука донекле занемарена у данашњем школском систему. Треба мењати наставни план и програм, фонд часова. Нпр. у петом разреду, постоји само један час географије недељно, а градиво је најтеже, најзахтевније и најважније. Потребно је избацити непотребне податке, а укључити више занимљивости. Више слободе дати наставницима и укључити их у израду планова и уџбеника. Више фокуса ставити на наставу у природи.

Јелена: По мом мишљењу више наставе у природи, истраживачки и теренски рад.

4. Који су географски садржаји најинтересантнији ђацима, а који су мање интересантни?

Маријана: Ученицима су најинтересантнији садржаји регионалне географије Европе и ваневропских континената, а најмање теме везане са природна богатства и привреду.

Јелена: Вулкани, земљотреси, земље, физичка географија, а најмање политичка и друштвена географија.

5. Да ли сматрате да би професори географије требали више да учествују у планирању екскурзија и да ли Ви имате таквих искустава?

Маријана: Сматрам да би наставници географије требали да учествују у планирању екскурзија. Имала сам прилике да изнесем своје мишљење о релацији ученичких екскурзија, да предложим локалитете који би могли да се посете.

Јелена: Наравно да треба. Ја углавном организујем екскурзије у сарадњи са наставницима историје и биологије.

6. Како организујете наставу? Да ли сте више за традиционални начин или неки модернији, креативнији приступ предавању?

Маријана: У настави користим сва расположива наставна средства: лаптоп, пројектор, паметну таблу, географску карту, глобус, разне моделе, дигитални уџбеник, пројекције, интернет... Нисам присталица групног облика рада, пошто наша деца нису спремна и научена да уче на тај начин. Најчешће радим заједно са целим одељењем, укључујем их у рад током це-

лог часа постављањем питања, која их терају да размишљају, закључују и повезују градиво са другим предметима и свакодневним животом.

Јелена: Увек сам за модернији и креативнији приступ организације, али то зависи од могућности које ми пружа школа.

7. Шта сматрате предностима једног географа у односу на људе које се баве другим наукама?

Маријана: Географија је попут књиге која приповеда о целој Земљи, свим континентима, океанима и морима. Коришћењем географске карте, не напуштајући учионицу, можемо путовати целим светом и откривати његове најудаљеније делове.

Јелена: Могућност корелације са многим предметима, доста занимљивог садржаја.

8. Како видите географију у будућности? Да ли видите младе географе искључиво за катедром?

Маријана: Надам се нечему бољем, наравно. Географија је уско повезана са истраживачким радом, учењем у природи и на терену, али за то је потребно доста средстава, подршка државе, родитеља, промена наставног плана и програма, већа слобода наставника да организују наставу и још много тога.

Јелена: Млади географи треба да промене приступ географији као науци и предмету у школама, да се боре за изучавање географије ван школских клупа, што више теренског рада и учења у природи упознавајући школске примере на терену.

Пише: Јелена Миленковић

23. новембар. Нимало класичан јесењи дан. Сунчеви зраци већ су се пробили кроз планинске падине. Допиру до лица, допиру до коже. Не осећа се онај промрзли ваздух. Осећа се пријатан, топао и чист планински ваздух. Упутила сам се ка Вучју, градском насељу које припада Граду Лесковац. Пролазим кроз центар насеља. Људи у журби, завршавају своје обавезе. Вила Теокаровића, некада велелепна грађевина, данас руина. Била је освежење за ове просторе. Сада је „нека“ грађевина, о чијој историји знају само староседеоци Вучја.

Долазим до Шумског газдинства. Широких осмеха дочекали су ме шеф одсека за Вучје, Саша, и његов асистент. Улазимо у ладу и крећемо у истраживање долине реке за коју мали број људи у Србији зна - долина реке Вучјанке. После свега два минута вожње, пред нашим очима појављује се црква Светог Јована Крститеља. Грађена је у периоду од 1932. до 1938. године, као задужбина Ване Теокаровића и њених синова. Подигнута је на месту где је некада била средњо-

вековна црква, задужбина Николе Скобаљића, коју су Турци, по освајању ових крајева, уништили. Црква се налази у прелепом планинском амбијенту. Крај цркве река - право место за душевни мир.

Можда се питате о којој планини пишем, а не помињем њено име. Планина која носи назив по једној птици или по историјским догађајима за време турске владавине овим крајевима. Оставићу још мало простора за размишљање.

Пут нас полако води до најлепшег дела долине реке Вучјанке. Клисурасти предео од Ђокиних вирова до Девказана. Простор у коме се налази хидроелектрана „Вучје“, подигнута у години у којој је Хенри Форд основао своју фабрику аутомобила, браћа Рајт остварила први успешан лет у историји човечанства, а електрична енергија се сматрала релативно новим феноменом. Изграђена је, као друга у Србији,

две године након изградње прве код Ужица, на реци Ђетињи, и четири године након хидроелектране на Нијагари. До дана данашњег, без прекида, производи електричну енергију.

Крај хидроелектране, каменита долина Вучјанке. Бројни слапови. Велики пад. Низводно уређено излетиште, на најлепшем делу реке. Омиљено је купалиште становништва околних крајева у летњим месецима.

Крећемо ка већим надморским висинама, до места где се стичу Голема и Мала река, саставнице Вучјанке. Окружени смо најквалитетнијом буковом шумом у Србији. Ту и тамо, могу се видети понеки четинари. Доминира листопадна шума. Истраживање спроводим с циљем да уочим потенцијал овог предела са аспекта туризма и рекреације. Потенцијал је превелик, а улагања нажалост премала. Историја потресна. Нигде живе душе. Сами смо у планини, у којој, поготово с јесени и у току зиме, вребају планинске звери. Страху нема, јер је ово друга кућа шефа Шумског газдинства.

Иако се налазимо на све већој надморској висини, Сунчеви зраци бивају све топлији. Средином јесени није била потребна зим-

ска јакна. Необично искуство. Долазимо до локалитета Соколица, са ког се пружа неописив погледа на клисурасту долину Вучјанке. Место које би било погодно за параглајдинг. Место коме су потребна улагања. Преко пута, на другој падини планине, налазе се остаци Скобаљић града. Деловало је тако близу, а ипак, тако далеко. До археолошког локалитета потребно је између 30 и 40 минута вожње колима од Соколице.

Да се подсетимо. Скобаљић град је утврђење које се налази на свега неколико стотина метара изнад канала и водне коморе хидроелектране, на левој обали реке Вучјанке. Добило је име по једном од последњих бранилаца српских територија пред турском најездом у средњем веку, војводи Николи Скобаљићу. Његовом погибијом 1455. године и падом Лесковачке котлине под турску власт завршава се вишевековни период изградње, рушења и поновног оживљавања овог града – тврђаве. Ради се о утврђењу насталом у рано византијско доба, које је било јако упориште у време цара Јустинијана Другог. Утврђење је обновио и дорадио Ђурађ Бранковић за потребе одбране од Турака. За

културно добро проглашено је 1986. године.

Да ли сам успела да разрешим мистерију о којој планини је реч? Ако нисам, крајње је време да то учиним. Није птица, али по једном предању, добила је име по птици чије је „кукање“ уливало потенцијални страх од опасности која је ова планина скривала. По другом, због болног сећања на тужне, судбоносне дане средњовековне историје, по нарицању и кукању народа. Планина Кукавица.

Напокон смо на месту одакле под тим називом почиње ток Вучјанке, места где се стичу Голема и Мала река. Све делује тако мирно, а ипак, тако страшно, оронуло. Зашто? Недалеко одатле, крај Големе реке, налази се хотел Влајна, назван по највишем врху Кукавице - Влајни (1.441 m н.в.). Пре само неколико година бројни родитељи са својом децом одмарали су се у овом хотелу, бавили се различитим спортским активности-

ма, купали се у Големој реци. Данас хотел који оставља утисак из даљине да се нешто дешава, али чим се приближимо ближе видимо да не ради, да је запуштен, да је препуштен. А на таквој локацији. У прелепом, окруженом густом шумом, планинском амбијенту.

За један дан није могуће обићи целу планину, нарочито због кратке обданице. Оставили смо врх планине, на коме се налазе метеоролошка станица и планинарски дом, за неки наредни поход. Можда баш у децембру када Јован Мемедовић буде поново снимао прилог о Кукавици. Можда на пролеће.

Надам се да сам вам заголицала машту и створила жељу да неке од слободних дана проведете на Кукавици, уз уживање у нетакнутој природи, која је изузетно погодна за психо-физички опоравак. За оне који су право планинарског духа, препоручујем планинарење означеним стазама, кружном рутом којом ћете обићи целу планину. Постоји и пут којим можете доћи до Власинског језера, те употпунити свој доживљај.

Све у свему, има још много тога да се каже, да се опише. Но, прича оставља један утисак, а природа други. Нека ваша прича буде испричана оствареним доживљајима.

ПРИРОДНИ УСЛОВИ И НЕПОГОДЕ У ПЛАНИРАЊУ И ЗАШТИТИ ПРОСТОРА

Пред вама је друго допуњено издање уџбеника „Природни услови и непогоде у планирању и заштити простора“, аутора проф. др Славољуба Драгићевића и проф. др Дејана Филиповића, намењеног студентима свих смерова Географског факултета, али и широј јавности и свима који се на одређен начин баве овом тематиком.

У модерном свету, у XXI веку, и даље постоји потреба савременог човека за познавањем и разумевањем природних услова и процеса који владају на Земљиној површини. Савремени човек није успео и поред бројних покушаја, да остане независан од природе и да је „укроти“ односно потчини себи и својим потребама у потпуности. Све израженији негативни утицаји човека на природну средину и антропопресија становништва, условили су пораст деградације природних услова на Земљиној површини. Да би се утврдили нивои деградације и промене природних услова било их је потребно прво објаснити кроз анализе њихових рецентних стања. Из тог разлога, садржај овог уџбеника обухватио је анализу рецентног стања природних услова на Земљиној

површини, са посебним освртом на територију Србије. Даље кроз уџбеник је извршена анализа њиховог утицаја на ерозивне процесе, становништво и привредне делатности и анализирани су фактори промене њиховог рецентног стања. Као резултат деградације природних услова дошло је до повећања броја и интензитета природних непогода, те један део уџбеника проматра ову тематику.

Уџбеник се састоји од 8 великих поглавља представљених на 298 страна. На почетку, у првом поглављу, дефинисани су појам, подела и значај природних услова, као комплекса утицаја различитих елемената природне средине и човека. Након тога, у другом поглављу, дефинисане су и природне непогоде, њихов појам и последице. Такође, извршена је и класификација природних непогода. У наредним поглављима анализирани су различити физичко – географски услови: подлога, земљиште, рељеф, клима, хидролошки и биогеографски услови. У сегменту „Подлога као природни услов“, објашњен је значај геолошке подлоге за потребе физичко – географских истраживања, као и природни и антропогени фактори промене геолошких услова. Посебан део обухвата литосферске непогоде у које се убрајају тектонски покрети, вулканизам и земљотреси. Поред објашњења и анализе сваке категорије представљен је и велики број примера како из Србије, тако и из целог света. У оквиру сегмента „Земљиште као природни услов“, посебан акценат је стављен на факторе који су довели до промена земљишта као дела природе.

Након објашњења хипсометријских карактеристика рељефа, нагиба и експозиције, представљене су и геоморфолошке непогоде: клизишта, одрони и урушавања маса, у оквиру поглавља „Рељеф као при-

родни услов“. Да је клима јако важан природни услов, говори наредно поглавље, где је објашњен утицај климатских фактора и елемената на живот и распрострањење становништва и привреде. Други део овог поглавља односи се на климатске непогоде међу којима су најважније: екстремне температуре и интензивне падавине, олујно – градоносне непогоде, електрична пражњења, мраз, суша итд. Сегмент „Хидролошки услови“ обухвата анализу односа слатке и слане воде на копну, односе хидролошких услова и становништва итд. Посебан акценат стављен је на хидролошке непогоде, поплаве. Напоменут је велики број примера оваквог типа непогода у Србији (од најстаријих које су забележене, до чувених поплава 2014. године), мере заштите од истих, као и други типови хидролошких непогода који су карактеристични за остатак света: цунами и лавине. Последњи од ових сегмента обухвата биогеографске услове, који директно зависе од већ поменутих услова природне средине. Шумски пожари (услови за њихов настанак, последице и мере заштите) јесу тип природних непогода насталих антропогеним или природним путем. На крају су обрађене и биолошке непогоде: епидемије, епизоозе и епифитоозе.

Последње поглавље обухвата суму свега до сада објашњеног и анализираних. Такође у њему се говори и о томе на који начин се државне, регионалне и локалне самоуправе боре против природних непогода и даље деградације природних услова. Управљање природним непогодама, односно заштита од природних катастрофа, представља обавезни део сваког просторног плана. Дате су различите смернице на који начин извршити превентивне мере заштите од одређених непогода, али и како се штитити од истих уколико до њих и дође.

ИСПОВЕСТИ АУТОСТОПЕРА: 101 ДАН У ЕВРОПИ

Пише: Тамара Марковић

Зашто волиш да путујеш? Једном ме је један пријатељ упитао ово питање док сам му саопштавала где планирам наредно путовање. Волим та једноставна питања на која се чини да је одговор очигледан, али ако се усудите да им пружите руку, повешће вас далеко у дубине вашег срца.

Волим да путујем јер ме то чини срећном. Да, логично. Мада и глумљење да сам у музичком споту док сређујем кућу и фалширам на сав глас ме чини срећном... Има ли онда разлике?

За мене одлазак значи повратак. У тренутку када прелазиш границу, постајеш странац. Странац по националности, странац по језику, странац по култури, странац по схватањима, странац по традицији, понекад и странац у физичком смислу - по боји коже и очију. Одједном више нисам Тамара Забога-Зашто-си-Дошла-из-Београда-у-Нови Сад Марковић, која студира на ФТН-у, има 22 године и „стално“ негде путује. Свака особа коју од сад упознаш гледаће

те као празно платно. У том тренутку можеш бити било која верзија себе. Више те нико и ништа не одређује. Испадаш из калупа околине која те је окруживала.

Чини ми се да живим за тај тренутак. Сваки пут упознам другу Тамару. И сваки пут се изнова изненадим.

Ми, студенти, имамо тенденцију да увек критикујемо систем који не нуди довољно практичне наставе. Кажу да се превише учи како ствари функционишу у теорији, а да нико не зна како оне раде у пракси.

А знате ли ви како ваш сопствени живот изгледа у пракси?

То што си се у Београду сам пешке вратио кући из изласка јер ти је ноћни аутобус побегао и није баш неко мерило сналажљивости. Шта би урадио са последњих 25 евра у Амстердаму, ако ти украду изнајмљену бициклу коју треба да вратиш за сат времена, пре него што крене последњи аутобус за лет из Немачке? Притом, сервис коме си изнајмио бициклу има све твоје податке и нећеш напустити земљу док не платиш казну од 250 евра за украдену бициклу... Не знам, можда су те то научили на факултету или пише у некој књизи са упутством за живот... Ах да, то не постоји!

Са жељом да истражимо своје границе и изгубимо се у непознатим мирисима, укусима и околини, мој тадашњи дечко и ја смо у априлу кренули на четворомесечно путовање аутостопом по Европи. Како нам је

то пало на памет? Не знам, једноставно када неке ствари треба да се догоде онда се коцкице саме од себе сложе. Ја сам о сличном путовању маштала од средње школе. На предавањима и у превозу бих се редовно губила у сновима о великом ранцу на леђима, још већим осмехом на лицу и испечатираном пасошу. Та моја жеља је била толико интензивна, а ја сам се плашила да је обгрлим и испуним. Плашила сам се да се суочим са могућношћу да ћу напустити факултет и шта би ми родитељи рекли, а понајвише сам се плашила да ли ме пут зове само да би ми одсуство из Србије дало изговор за то што напуштам факултет. Требало ми је 2,5 године свакодневног размишљања и преиспитивања да схватим да иако сам донела добру одлуку по питању избора струке ипак мој фокус тада није био на полагању испита. И тако сам у јуну 2016. године скупила храбрости да се усудим да проживим свој сан.

Оставила сам факултет рекавши родитељима да је то на годишњу дана, а заправо допуштајући себи да ми Универзум сам одреди пут када да се вратим. Ако се вратим. Од тог тренутка је све било могуће. То је невероватно ослобађајући осећај, када коначно пустиш контролу, а допустиш чуда у свој живот.

Што се пута тиче - нисам имала појма како, када, где, са ким и од којих пара, али то и није било на мени да смислим. Ја сам само морала донети одлуку да то желим и да целим својим бићем верујем да ће се то догодити. Fast forward од јуна до априла кад крећем на пут - одмах у јулу сам упознала Милоша који је „случајно“ имао исту визију као и ја, нашла сам посао, преселила се код њега у Краљево, постави-

„Ова Тамара је очигледно шаптачица немачким паткама“

ла датум поласка као 21. април, радила сам превише да бисмо скупили паре до тада, купили опрему, направили оквирни план пута (који смо променили још отприлике 117 пута, док на самом путу нисмо схватили да плана заправо нема!), почели кондиционе припреме пред пут и коначно спаковали више ствари него што нам је било потребно у два претешка ранца.

И тако је почело наше путовање од Београда до Барселоне (барем смо у априлу тако мислили), најдужим могућим путем и све аутостопом.

Са пуно адреналина, нуда очекивања и спремном навигацијом кренули смо питајући се да ли ћемо стићи до Хоргоша, а камоли Будимпеште. То је била најбржа промена сва 4 годишња доба у мом животу. Београд смо напустили док је још падао снег, до Хоргоша је просијало Сунце које је нагло заменио хладан, олујни ветар, који је донео пљусак док смо ми први пут прелазили границу пешке, не знајући куда пешаци на граници треба да иду. То је уједно био и најбржи прелазак - печат нам је ударен и пуштени смо за мање од 30 секунди!

И сад бих требала да вам испричам шта се све то догађало на нашем путу, али авај! - „Па како је било?“

Ово питање ме је питала готово свака особа по повратку са пута, а мене је сваки пут хватала еуфорија када бих кренула да заустим, а затим се нагло разочарала када бих схватила да не постоје довољно јаке и довољно сликовите речи које би могле описати оно што сам осећала и што сам желела да им дочарам.

„Само да ствари не покисну!“

Како сам могла описати осећај када 8 сати стојите на врелом асфалу на југу Шпаније и

нико не жели да стане, а онда одједном кочи кабриолет кога вози Карлос, највећи произвођач веганских суплемената у Европи, који нас позива да вечерамо и преноћимо у његовом стану на последњем спрату зграде која је архитектонска уметност XIX века са све базеном од 30 m?

Да ли има сврхе покушавати да препричаш какав је осећај наћи се у италијанском граду уметника, где је време стало пре два века? Али, заиста пре два века. Наиме, у Бусани се 1886. године догодио огроман земљотрес и цео град је скоро сравњен са земљом. Баш тај дан, у једној цркви у овом бајковитом месту, сјатио се цео градић због литур-

„Пас веган (да!) у кабриолету власника вегана“

гије. Тада, Бусану је погодио незапамћен земљотрес због кога се и црква урушила и тако је страдало читаво становништво овог места. Сви образовани људи, радници и деца су погинули. Једино су пијанци и пар неверника остали својим кућама. Они су убрзо напустили град и од тада су Бусану назвали градом духова. Величанствене камене грађевине које су се из далека могле видети са овог брда, тада су биле руиниране.

Међутим, 1960. године овај медитерански драгуљ су открили номади - уметници и хипици који су живели од љубави и маште. Они су добили визију да овај град опет може да заживи и да се на рушевинама старог утврђења могу још увек наћи комади који се дају поправити уз пуно рада, труда и умећа младих и ентузијастичних људи. И тако су у Бусану полако почели да долазе искључиво уметници и људи неукротоваг духа који се нису уклапали у ондашње калупе. Веровали или не - тако је у Бусани и дан данас!

Овај градић делује као неки филмски сет и не може вас оставити равнодушним. Безброј малих галерија, препуне најразличитијих рукотворина - одеће, накита, свећа, украса, слика, природне козметике... Ма свега. И онда, као највећа атракција - хипи комуна La Varca.

La Varca је место где су врата увек отворена. За оне који су срећни, тужни, млади, стари, гладни или препуни енергије, путници, богаташи или бескућници - за све има места! Можете сами да направите pizzo у пећници старој преко 200 година, можете се послужити неким од специјалитета италијанске кухиње који су по цео дан изложени на импровизованом шведском столу за све који долазе у госте. Можете пустити музику и плесати, а можете и сами засвирати. Ако желите (а желећете!) можете им оставити малу донацију у кутијици на дрвету. Од тога они живе! Од смеха, загрљаја, љубави и блатњавих руку које саде сопствено воће и поврће!

„Екипа која је посетила La Varca и ми - они су допутовали бродом из Америке“

Шта бисте очекивали да чујете када бих вам рекла да смо случајно преспавали на гробљу?! Како се то случајно заврши на гробљу усред ноћи, по мрклом мраку где једино светле стотине наранџастих лампица по ваздуху? Да, лампице на сваком од гробова који су уграђени у зидове великих „Rest- In Peace“ зграда јер нема довољно места за све људе у земљу сахрањивати!

А како бисте реаговали ако би вам ваши домаћини по сваку цену желели дати 100 евра за срећан пут? Ето тек тако. Јер сте им прирасли за срце и јер су просто невероватне особе које вам враћају веру у људе.

И тако мени понекад дође да своје знатижељне саговорнице упитам да ли су некад провели недељу дана некупајући се? Добро, барем не у слаткој води. Углавном нисмо смрдели... превише. А онда вас из таквог стања спасу људи који издају собе у

својој вили на обали мора за 150 евра по ноћењу! А нама је обезбеђен смештај и органска храна у замену за кречење једног апартмана... На крају смо се толико зближили са нашим домаћинима (мајка и ћерка) да смо дане проводили у смеху, вежбању јоге и трбушног плеса, рођењу, цртању облака по плафону, давањењу у италијанским специјалитетима и стварању доживотног пријатељства.

Када смо били на југу Шпаније, скоро две недеље смо живели у хипи комуни, без струје, воде и канализације. Наиме, пре десетак година једна грађевинска компанија је откупила огромну вилу на обали мора у малом граду Агиласу, у Шпанији. Они су намеравали да ту грађевину сруше и изграде нешто ново. Међутим, компанија је банкротирала и сви радови су обустављени, а градилиште напуштено. Од тада, та грађевин-

ска компанија је последњи званични власник те земље, а чули смо да је раније припадала некој познатој шпанској глумици.

Да прича буде још занимљивија, ову вилу је, пре отприлике пола године, пронашла америчка породица са 13-огодишњим сином. Они су тражили уточиште на неколико вечери, јер су били уморни од целодневне вожње бицикала. А, који им је уједно и једини начин транспорта кроз Европу. Наишли су на место препуно отпада и пацова, са два бескућника. Љубазно су их питали да ли би им сметало да рашчисте једну собу за себе, на шта ови нису имали примедби. И тако је све почело.

Ми смо планирали да се овде задржимо само неколико дана, али смо на крају остали десет. Било је невероватно искуство делити све са овим људима, који су сваки на свој начин допринели нашем доживљају у овој комуни. Сви имају различите (и крајње невероватне) животне приче. Било је врло необично слушати о њиховим разлозима због којих су одлучили да живе изван уређеног друштва на које смо ми навикли. Слушајући их, изненадили смо се колико има истине у свему томе и колико ми ствари себи ускраћујемо, живећи на начин на који живимо. Рођени смо слободни, али смо негде успут ту слободу сами себи одузели.

За мање од 4 месеца, прошли смо кроз укупно 12 земаља стигавши кроз до Малаге, на југу Шпаније. У међувремену смо у Немачкој мазили коње

„У Вили Gabry се једе само органска храна!“

и краве на фарми где нас је угостила једна од наших возачица, у Аустрији смо спавали поред аутопута у скијашкој кућици, у Италији смо се купали у нестварно чистој и тиркизној језерској води и први пут у животу добили врелу лимунаду (научили смо да „kaldo“ не значи „cold“), у Лихтенштајну смо празну кифлу платили 4 евра, у Француској смо планинарили по прелепим националним парковима, откривајући бајковите плаже свуда успут, у Шпанији нас је покупио на путу и после домаћински угостио човек који се не бави легалним послом, и његова девојка који су, како се испоставило, једни од најзабавнијих, најискренијих и невероватно великодушних људи које познајем.

Возили су нас млади, стари, богати и сиромашни, жене са децом, мушкарци, Мароканци, Перуанци... Албанци су нас позивали својим кућама а један нас је возио 40-ак километара супротно од своје руте само да нам учини да нас одвезе тамо где смо се упутили. Свуда постоје добри и лоши људи. Које је неко расе, националности, и слично - не мења ситуацију. Жао ми је што постоје огромни стереотипи о странцима, али сам свесна да то настаје само из незнања и страха. Зато путујте, видите, осетите, причајте са људима! Оно што зрачите, то ћете и привући и изненадићете сами себе за шта сте све способни!

Наша Facebook страница се са разлогом зове Не Суди Усуди Се, и то заиста и јесте она најбитнија порука коју бих желела да људи понесу из ове приче. Усудите се да изађете из своје комфор зоне, усудите се да кренете за оним што вас држи будним до касно у ноћ, усудите се да верујете себи и том осећају у стомаку који заправо зна више од вашег мозга. Све почиње вашом одлуком а остало Универзум намешта за ваше највеће добро и на начине о којима нисте могли ни да маштате!

И на крају...

„Па како је било?“ - Било је суђено.

Пише: Бранислава Марков

Афрички континент, мозаик различитих етноса и култура и дан данас интригира цео свет. Велика генетска, културна и језичка разноликост је оно што научнике широм света привлачи, али и збуњује.

Најдоминантније становништво Африке је црначко, чије се карактеристике могу видети на читавом континенту. На територији Африке живе многобројна племена у различитим деловима континента: од Бербера у северној Африци, Бороро-а и Фулана на простору Сахела, Туарега у западној Сахари, Догона у Малију, Масаи племена у Кенији и Танзанији, Мурса и Сурми у Етиопији, Пигмеја у ДР Конгу, Химба у Намибији до Ндебела и Бушмана у јужној Африци. Вероватно сте чули за неке од ових народа, нешто о њиховој историји или о њиховом појављивању у филмовима Холивуда. Међутим, овде ћу представити неке специфичности и интересантне елементе живота ових племена.

Бушмани (народ Сан) представљају најстарији слој афричког становништва који живи на територији јужне Африке. Веома су добро прилагођени сувој клими, а живе у природи и од природе. Они су једини народ на свету, који у свом језику користи кликтање. Занимљиво је да и данас ватру пале користећи трење помоћу два штапића. Као народ обожавају децу, тако да њихово здравље и жеље стављају на прво место. По њима деца чине живот срећним и испуњеним, а њихова рођења се славе као најсрећнији догађај. Без обзира на то, они као номадски народ, свесни су тога да жена није у стању да у свој тој селидби носи више од једног детета, и због тога се прави разлика међу децом барем четири године. Ако жена носи близанце, принуђена је да жртвује једно дете јер би у противном она била детета умрла од глади. Порођај се изводи у самоћи, на месту које је жена раније одабрала. Једну бебу закопа, пре него што је чује да плаче, да се не би везала за њу, а са другом се враћа у логор.

Када се врати нико никада после неће поменути тај догађај. Ако се племе креће, када се породи, мора да пожури да их стигне. У њиховој заједници никога није брига да ли су жене трудне или су се управо породиле, јер дневни посао, који оне обављају, не може да чека.

Ратничко племе *Зулу* је из породице Банту црнаца. Они су данас највећа племенска заједница у јужној Африци. Политеистичке су религије, а врховно божанство је Ункулункулу, за кога сматрају да је створио човечанство. Још верују и у Умвеликанги - бога неба, који шаље муње са неба на земљу, а глас му је гром, Мемламбо - богиња воде, Нокхубулане - богиња земљорадње која је створила дугу и кишу. Многи од њих се углавном баве враџбинама, како би успоставили комуникацију са духовима својих предака. Богатство се одређује према броју стоке коју поседују. Када се момци жене, правило је да уз дозволу коју прво морају да

КАЛЕИДОСКОП АФРИЧКИХ ПЛЕМЕНА

добију од невестиног оца, дају одређени број грла стокe у замену за младу. За њих је карактеристично да им се умећу перлице у уши, и како време пролази тако су и наушнице веће. Поглавице углавном имају од једне, па чак до једанаест жена. Жене по правилу, у коси и око сукње носе перлице одређених боја, које означавају да су удате.

Мурси данас насељавају подручје Етиопије, у близини границе са Суданом. Одевају се у ношње које су веома раскошне, а жене из племена познате су по уметању дрвених тањира у усне. Не зна се тачан разлог како је дошло до тако необичног обичаја, али антрополози нуде различита објашњења. Једно од њих је да када су Африком харали ловци на робове, они су тражили младе и лепе девојке, па су се Мурси девојке намерно „унаказиле“, да би на тај начин избегле поробљавање. Поред тога Мурси верују да зли дуси улазе у тело кроз уста, па се на тај начин бране од њих. У зависности од тога колики је тањир, толики је мизантруп морао да плати за жену. Девојкама између 15 и 16 година мајке расеку усну и избију два предња зуба на доњој вилицы, како би могле ставити мали тањир (најчешће глине-

ни или дрвени). Почиње се са мањим тањирима, а величина се мења након одређеног времена, ако су вољне трпети бол, која је присутна током ширења уста. Поред глиених тањира на себи имају и разне украсе. Пошто је доста напорно ношење тањира у усни, стављају га само када су племенска славља или када у њихово село дођу туристи.

Припадници *Масаи* племена познати су као пастири, али се баве и ловом и сакупљањем плодова. Живе на простору Кеније и Танзаније и ратнички су народ. Себе сматрају одабраним народом, којем је бог Енгаи поверио говеда. Њихов живот се врти око стокe која им дарује млеко, сир, месо. Не стварају никакав отпад јер говећи измет користе као гориво за огањ и грађевински материјал. Од говеђих рога праве кутије за дуван и разне посуде. Одевање зависи од региона и старосног доба. Иначе носе разнобојну гардеробу и пругасте дезене. Црвена им је омиљена боја. *Shúkà* је назив за прекривач који носе Масаи. Један преко сваког рамена и на

крају трећи који прекрива оба. Многи су до скоро од обуће носили сандале, прављене од кравље коже, а данас их праве од гуме или пластике. Од телесних модификација популарно је ширење ушију. Масајске жене које су спремне за удају брију главу и стављају беле шаре на лице и шарене огрлице око врата.

Догони су јединствен афрички народ. Насељавају подручје државе Мали. Познати су по својој митологији и астрономији. Куће граде од блата, камена и сламе. У догонском друштву касте као што су ковачи, кожари и вајари се сматрају нижима. Само одређени мушкарци могу да постану део „друштва маски“, у које улазе посебним обредом који се одржава у шуми. Догони се служе маскама у прославама и обредним плесовима и почастима, која се одржавају у част преминулих. Модели маски варирају од једноставних дрвених које опонашају изглед митолошких бића, попут *walu* (врсте антилопе) до *sirigi* – уског тешког оквира, које плесачи придржавају зубима.

Надам се да сам успела да вам дочарам барем део задивљујућег културног колорита овог дела света.

Пише: Милица Тодоровић

Нема места на Земљи које може да се упореди са њим. Његове улице чине да се осећате посебним, његова светлост вас инспирише...

О граду Њујорку су испричане разне приче. Лепоте овог града су нашироко познате али када крочите на његово тле схватите да све оно што сте чули од других или видели на сликама много боље изгледа у реалности. Бити у Њујорку за мене је значило остварење једног од највећих снова.

Некада давно сањан сан постао је јава, једног сунчаног јулског дана, када сам захваљујући Work and Travel програму имала прилику да радим и путујем у Сједињеним Америчким Државама. За време свог тромесечног боравка на Северноамеричком континенту посетила сам неколико великих градова, као што су: Њујорк, Вашингтон, Филаделфија, Атлантик Сити. Стицајем околности град Њујорк (тачније, део Њујорка, Менхетн) сам обишла сама тако да тренутно стање еуфорије нисам могла да поделим ни са ким али због тога сам максимално могла да се уживим у улози Кери Бредшо, познате Њујорчанке. Када се комби који је превозио студенте зауставио у центру Менхетна и када је Алек, наш туристички водич, рекао: „Milica, have a good time. This is New York city“, само ми је једно било на уму: Само полако, пази да те не удари неки ауто! По изласку из комбија уследио је низ реторичких питања и констатација: Где сада? У ком правцу кренути? Изгубићу се! Златна моја Србија! Где ми је Даница сада (другарица са којом сам отишла у Амерку)? После првобитног шока уследило је олакшање. Сетих се да имам карту Менхетна у ранцу. Хеј! Ја

сам географ, снаћи ћу се, могу ја ово! Што је још важније, схватих где сам, па ја сам у Њујорку! Није ми требало много времена да се препустим духу Њујорка и да уживам у тренутку. Са малим ранцем на леђима, мапом Менхетна у руци кренула сам у освајање града.

Њујорк је посебан у сваком погледу. Оно што га издваја од осталих америчких градова које сам посетила је атмосфера која је својствена само њему и која се тешко може описати. Милион аутомобила, жутих таксија, бициклиста и људи је оно што чини Велику Јабуку. Иако у први мах имате осећај да нико не зна где иде, убрзо схватите да се сви крећу синхронизовано и у хармонији. Њујорк је један је од најважнијих политичких, привредних, економских и културних центара данашњице и као такав нуди безброј могућности и у њему се може наћи за сваког по нешто. Ипак, постоје места која су заштитни знак овог града и које не треба пропустити.

Кип Слободе (Statue of Liberty) је један од симбола Њујорка. До њега је могуће доћи само бродом с обзиром да се налази на малом острву Слободе. Статуа је поклон Француске у знак пријатељства Сједињеним Америчким Државама. Први утисак је да је статуа мања него што сам је замишљала али, и поред тога, довољно импресивна. Скулптори статуе су Фредерик Бартодди и чувени конструктор – Гистав Ајфел. Кип је висок 46

m и тежак 205 тона и послат је из Француске бродом у деловима, да би се у Америци склапао две године. Круна са седам зракова симболише слободу која треба да жари кроз седам мора на седам континената. **Тајмс Сквер** (Times Square) је познат као „срце Менхетна“. То је несумњиво најпознатији и најпосећенији трг у Њујорку. Кажу да је то место на коме се враћа свако ко је имао једном прилику да га посети. То је место где хиљаде људи покушава да забележи најлепши кадар. Овај трг је препун реклама које бљеште са околних фасада које су доказ да се налазите у центру центра, на месту познатом из многих филмова, видео спотова и реклама. **Емпајер Стејт Билдинг** (Empire State Building) је једна од зграда са које се пружа незабораван поглед на Њујорк. До врха

ЊУЈОРК

се може стићи једино лифтом. На улазу у зграду дочекаће вас љубазни домаћини који у свечаним оделима стоје испред сваког од лифтова и све путнике срдечно поздрављају. У једном лифту може стати око двадесетак људи и возња лифтом до врха зграде траје неки 15 до 25 минута. У току возње водич упознаје посетиоце са историјом ове грађевине. Заштитни знак Њујорка је и **Вол Стрит** (Wall Street), финансијски центар САД-а, са банкама и берзом. Затим, **Бруклински мост** (Brooklyn Bridge), који спаја Бруклин са Менхетном, је

најлепши мост који сам видела. **Централни Парк** (Central Park) је омиљено место Њујорчана за шетњу, јогу, возњу ролера, скеј-

та и бицикла, као и разних других спортова како на води тако и на копну. Овај парк заузима велико пространство које се тешко може обићи за један дан. У парку се организују представе, концерти, а често се на овој локацији снимају и филмови. Провести који сат у овом парку је осећај као да сте залутали у неку Америчку комедију.

Њујорк је без сумње најлепши град који сам посетила и у потпуности је оправдао све епитете који су му додељени. Извор је посебне енергије и инспирације из којег свако ко га посети понесе тренутак за памћење. Људи у овом граду су љубазни и увек спремни да помогну, бар је такво моје искуство. Тренуци проведени у овом граду су моменти који се не заборављају. То је искуство које не бледи и које, чини ми се, добија веће значење како време пролази.

Пишу: Марко Јовановић и Тања Јанковић

Не би овај свет био тако посебан када не би постојале различитости између држава, народа и нација. Иако у данашње време све културе имају тенденцију да личе једна на другу, увек ће постојати одређене разлике које сваку од њих чине посебном. За нас управо те разлике, посебно унутар мањих народа и нација, јесу најзанимљивије. Једна од држава у којој се налазе две регије (Бохемија и Моравска), које носе неизбрисиве међусобне разлике, је Чешка Република.

Привредни, културни и образовни центар Бохемије је главни град Чешке Републике, Праг, док Моравска има два велика града Брно, привредни и културни центар, и Оставу. Веома је значајано и некадашње средиште Моравске, град Оломоуц.

Једну од значајнијих разлика представљају дијалекти. У Бохемији већина људи говори мање-више исто, док се у Моравској дијалекти разликују од севера до југа.

Међу бројним разликама посебно место заузимају неки аспекти културе. У Бохемији је велики утицај на становништво у прошлости (али и у садашњости) имала Немачка. Овде су људи „хладни“ и затворени. Такође, разлике постоје и у физичком изгледу, као што је боја косе која је овде углавном плава. Све ово је последица мешања становништва Немачке и Чешке. Северно и северозападно од Прага се налазе региони у којима су за време Другог светског рата живели Немци. Након њиховог протеривања овде су насељени Чеси како би радили углавном у рударској индустрији. Овде се људи понашају чудно, често су груби и немају веће циљеве у животу. За разлику од ових делова Чешке Републике, моравски регион је под великим утицајем Словачке. У југоисточној Моравској се може видети пуно елемената словачке културе, језика и кухиње. Брно је опуштенији, људи су пријатнији и дружељубивији. Традиционална музика Бохемије је западно оријентисана, док се

у моравској традиционалној музици прожимају утицаји истока.

Једна од најпознатијих разлика између ове две регије је и пиће. Може се рећи да је Бохемија најпознатија пивска регија, јер се у њој производе најпознатија пива у свету као што су: Козел, Старопрамен, Бернад, Крушовице, Бадвајзер, Пилснер Урквел, Гамбринус и многа друга. За разлику од пива у Моравској су веома популарни вино и ракија.

Из ових и многих других разлика се родило ривалство између административних центара ове две регије – Прага и Брна. Људи у Прагу обично имају веће плате (просечна плата је 1300 евра, док је у Брну знатно нижа) од других, али су им и трошкови већи. Људи у централном делу Бохемије су навикли на луксузан живот који пружа Праг. Пражани наводе да је Брно само „права кривина“ на путу за Беч, а да је Острава - Далеки исток. Становништво Моравске, пре свега оно из Остраве, али и Брна завиди на платама и начину живота људи из Прага. У Брну ретко можете видети туристе, а парадокс је то што су локални становници поносни на то, јер се осећају независније, а развој града се заснива на властитој радној снази. За разлику од њих, Праг посматрају као паразита сопствене историје и туриста који га обилазе.

Такође, више од 80% вести на телевизији долази из Прага, што повећава љубомору ових људи према Пражанима. Говор градоначелника Брна

Праг

из 2011. године у којем је изјавио да је Брно највећи град у Чешкој, упркос томе што је по броју становника око три пута мањи од Прага јасно показује ривалитет између ова два града.

Колики је ривалитет између становника Прага и Брна довољно говоре следећа мишљења становника ова два града. Мишљења становника Брна су:

- да Пражани имају ужасан акценат
- да њихова економија зависи само од туризма
- да немају шансе за опстанак изван градских граница
- да немају знање о алкохолним пићима (пре свега вина и ракије)
- сматрају да су возачи из Прага најгори на Земљи, јер

су потпуно збуњени без семафора на сваком пешачком прелазу

- да је њихов омиљени поглед на Праг кроз прозор аутомобила
- у попису 2011. године око 500 000 становника се изјаснило као Моравци, а не као Чеси.

Мишљења становника Прага су:

- да Брно представља крај познатог универзума
- да су пуно завиде Пражанима
- да су успутна станица на пола пута до Беча
- да је град слабо плаћених људи
- да многи становници Прага доласком у Брно никада не остављају паркиран аутомобил без надзора, бојећи се да ће их неко од Мораваца оштетити.

Колико је заправо ривалство између Бохемије и Моравске на најсликовитији начин је приказао контроверзни чешки уметник Давид Черни својом фонтаном испред Кафкиног музеја у Прагу (Слика 1).

Ове различитости чине обе регије јединственим. Без обзира на ривалство, ни једна не би могла да опстане самостално. Тако да и Бохемија и Моравска доприносе читавој држави, свака на свој начин, и формирају јединствену целину, управо по разликама специфичну и препознатљиву у свету.

Брно

Пишу: Студенти четврте године смера географија

Српски Сибир? Предео где је измерена најнижа температура у Србији. Да ли знате колико је то степени? Пространа висораван, југозападни део Србије. Суков и веома специфичан крај. То је Пештер.

Теренска настава коју су водили проф. др Мила Павловић и асистент Филип Крстић, имала је за циљ обилазак тог удаљеног краја и упознавање са његовим карактеристикама.

Одржана је крајем априла 2017. године, а праћена ниским температурама и снегом не тако типичним за ово доба или бар не у осталим деловима наше земље. За Пештер и његове надалеко познате зиме ово је било само још једно обично пролеће.

Пештерска висораван нас је дочекала у свом најлепшем из-

дању, делимично завејана снегом и са благим минусом. Зиме су овде веома сурове, због температурне инверзије која се јавља, хладан ваздух се спушта са околних планина, задржава и изазива врло ниске температуре. У селу Карајукића Бунари, које смо имали прилику да посетимо, налази се чувена метеоролошка станица у којој је измерена најнижа температура у Србији, чак 39.5 °C испод нуле (слика 1). У локалној сеоској школи чули смо много занимљивих прича о том крају, о његовим природним карактеристикама као и животу мештана и проблемима са којима се свакодневно суочавају. Сама основна школа некад је имала преко 1000 ученика, а данас свега 200. То је доказ да је овај крај предиспониран пражњењем. Становништво

овог, али и осталих села ове висоравни, се константно исељава, многа од њих некада су била изузетно развијена, позната по сточарству, чувена по овцама и овчијем сиру. Данас сва ова села суочавају се са проблемом да ће у скоријој будућности остати без

иједног становника и потпуно нестати, а са њима и све оно што чини овај крај посебним.

Велики проблем ових планинских области, са изразито дугим и хладним зимама, јесте слаба саобраћајна повезаност са већим местима, али и између самих села, те нам је после обиласка било потпуно јасно зашто се током зиме ови крајеви често налазе у медијима и зашто су одсечени од света и по неколико месеци. Постали смо свесни колико је истрајности, жеље, храбрости, а и љубави потребно како би се током целе године живело на простору чију судбину одређује природа. Дивља али истовремено питома, сурова, можда не толико дарежљива, али сасвим добра уколико се човек навикне на њу и научи да живи са њом, а не против ње.

Пештер - та пространа равница на великој надморској висини, специфичан пејзаж, крашки терен, безброј коња на слободи, осећај бесконачне тишине, катуни (привремена пастирска колиба) - је оставио на нас посебан утисак, јер се пре тога нисмо сусретали са таквим тереном (слика 2).

Поред Пештера, обишли смо и различите локације у околини. Највише пажње нам је привукла река Увац, препознатљива по укљештеним меандрима. Није ни чудо што је постала туристички симбол Србије (слика 3). Своју

Слика 1

Слика 2

СРПСКИ СИБИР

Слика 3 клисурасту долину усе-кла је у кречњачким сте-нама. Просечна дубина њене до-лине износи око 200-300 метара, а карактерише је и то да је јед-но од ретких станишта белогла-вог супа. Белоглави суп је врста лешинара, са распоном крила и до три метра. Његова улога у ланцу исхране незаменљива је, јер се они хране искључиво утинулим животињама и тако стварају јединствену „природ-ну рециклажу“. Након Другог светског рата ова врста је била на прагу изумирања али због начи-на очувања и великог ентузијаз-ма људи, данас има предиспони-раност да се увећава. Река Увац, заједно са кањоном Милешевке има око 500 јединки, што данас представља најбројнију колонију ових птица на Балкану, али и у читавој Европи. Управо због њих, ова река је заштићена за-коном и проглашена резерва-том природе. На нашу срећу и ако време није било сјајно има-ли смо прилику да видимо ове

птице у лету, док су се враћале са хранилишта. Пловидба реком која је била планирана, због временских услова као и ниског водостаја, нажа-лост није била могућа, па смо овај предео мог-ли посматрати само са околних видиковаца.

Поред природних одлика овај краја је из-узетно богат и

антропоге-ним вредностима, те смо неке од њих и обишли. Манастир Сопоћани, изграђен у XIII веку, чији је кти-тор био Стефан Урош I са фрескама које су „претеча“ ренесансе, био је наше прво одре-диште (слика 4). У бли-зини манастира налази се и Коштам поље, са понором Делимеђске реке у селу Делимеђе. Ова река заједно са још две понорнице Ликовском и Точиловском реком формира реку Рашку која се појављује на површини у близини мана-стира Сопоћани. Други мана-стир су Ђурђеви Ступови, се-верозападно од Новог Пазара, чији је ктигор Стефан Немања. Манастир је уврштен у светску културну баштину и под зашти-том је УНЕСКО-а. Са манастир-ског поседа пружа се поглед ка Дежевској долини, где је ствара-на прва српска држава. На том простору су живели српски владари, почев од жупана Немање, па све до краљева Милутина и Драгутина.

Не би било потпу-но, када не бисмо поме-нули и град Нови Пазар, који смо имали прили-ку да посетимо. Град се налази у долинама реке

Јошанице, Дежевске, Рашке и Људске реке, омеђен високим планинама Рогозном и Голијом, у самој близини Пештерске ви-соравни. Град одише неком по-себном енергијом, улице су врло уске, са безброј малих занатских радњи које се баве производњом бомбона, кафе, разних предмета и сувенира. У јутарњим часовима цео град мирише на свеже прже-ну кафу и пекарске производе из околних продавница (слика 5).

Слика 5

У околини се налазе два поме-нута манастира, као и Петрова црква, која је најстарија очува-на на простору Србије. У самом центру града се налази тврђава која потиче из средњег века, а подигао ју је османлијски војско-вођа Иса-бег-Исаховић. Ремек-дело исламске архитектуре је и Алтун-алем џамија из XVII века. Под заштитом је државе од 1979. године, а својим изгледом не представља типски пример џа-мије ових простора.

Увек расположени за терени-сање, у исчекивању смо нових истраживачких подухвата, који ће нас поново одвести на неке занимљиве локације. Ми ћемо вам и следећи пут донети нове приче, са жељом да вам опише-мо и прикажемо сва она мање позната места.

Слика 4

Да је истрајност кључ сваког успеха, потврдило је и организовање, четвртог по реду, традиционалног Дана географа, који је одржан 14. новембра 2017. године. Дан географа смо осмислили, као догађај који ће на једном месту окупити студенте географије свих нивоа студија (али и професоре, сараднике и све људе који се баве и воле географију), и на којем ће чути интересантна предавања, разменити искуства, дружити се. Традиција је започета октобра 2014. године, у месецу рођења Јована Цвијића, и од тада се практикује да окупљање, поводом „нашег дана“, буде баш у ово доба године. Када говоримо о имену Јована Цвијића морамо да напоменемо да је 2017. године обележено 90 година од његове смрти. Као и ранијих година у организацији дана географа учествовали су студенти географије, као и редакцијски и сараднички одбор БГ листа. Захваљујући њиховој доброј организацији, остварена је успешност догађаја, о чему говори и посећеност студената.

Овогодишњи програм обухватао је два интересантна предавања људи који нису географи, али се на посредан или непосредан начин баве географским темама. Прво предавање одржао је Милан Поповић, аутор и водитељ емисије „Задња кућа Србија“. Он нам је на један, атипичан и занимљив начин, причао о неким актуелним темама у Србији, депопулацији сеоских насеља, процесу беле куге и важности ових процеса за будући демографски, економски и социјални развој Србије. Реч је о човеку, чије емисије географи радо прате и у којима је поред Милана учествовао један географ – Марко Милошевић

са Географског института „Јован Цвијић“

Кроз представљање најинтересантнијих и најважнијих делова његових емисија, Милан нам је приказао и показао стање на терену, и тиме још једном указао да је теренски рад јако важан сегмент свих географских истраживања, односно потврдио изреку „да се географија учи ногама“. Упознао нас је са готово пустим сеоским насељима која се налазе уз административну линију са Косовом и Метохијом, са селима југоисточног дела Србије (уз границу са Бугарском и Македонијом) и описао нам на који начин живи мали број преосталих становника у тим планинским и од јавности заборављених предела. Радост и срећа на лицу свих тих људи, када виде особу која је посетила њихово село, прву особу након неколико дана, месеци и година, заиста натерају сваког човека на размишљање о томе шта нам је то потребно да би заиста били срећни.

Након популационо малих насеља југоисточне и југозападне Србије, предавач је поменуо и популационо велика села Шумадије и Поморавља која су у последње три деценије изгубила велики број становника. Једно од таквих села јесте и Селевац (општина Смедеревска Паланка), о коме је Милан посебно говорио. На крају интересантног и интерактивног предавања, Милан је указао и на једну значајну ставку, да се држава и јавност морају више посветити селима и људима који у њима живе.

Друго предавање одржао је наш гост из Африке, Amos Rvangaria. Иако привикавање на нову средину никада није једноставно, он већ шест година живи у Србији, а своје преда-

вање је одржао на тему – „Танзанија – природа и људи“. Дипломирани економиста, велики љубитељ географије и историје, учитељ свахили језика у Музеју афричке уметности и полиглота - Амос нас је на географски занимљив начин провео кроз своју родну државу - Танзанију. Преко општих географских карактеристика, природних и културних лепота државе, указао нам је на велики диверзитет народа и језика који красе Танзанију. Амос нам је и звучно представио разлику између језика неколико различита племена која живе у Танзанији. Такође, објаснио нам је која је разлика између банаана у Танзанији и оних које се конзумирају у Србији, одговорио на питање каквог је укуса месо зебре, и објаснио како се прави једно од честих јела у Танзанији – тзв. „Танзанијски качамак“. Амос нас је кроз бројне фотографије повео и на сафари саванским пределима, што представља најчешћи облик туризма у Танзанији, али и упознао са начином живота неких од бројних племена Танзаније. Након свега испричаног, схватили смо да су становници Танзаније и Србије доста слични по питању обичаја и размишљања!

Након завршених предавања и постављених питања, организатори су позвали све присутне да буду део и јубилеја који се одржава наредне године, односно најавили су пети по реду Дан Географа. Присутнима је такође и поручено: „Да се географске занимљивости не памте, већ се морају доживети“.

Уз осмех и позитивно расположење заказујемо наредно дружење на истом месту, са новим идејама, још занимљивијим причама и посебним изненађењима.

У ПОСЕТИ МАЛИМ ГЕОГРАФИМА

Пише: Даница Ђуркин

Основна школа „Бранко Радичевић“ у Никинцима основана је далеке 1882. године. Од тада па до данас врло успешно спроводи у дело мисију образовања и васпитања деце овог лепог сремског села. Некада једна од већих школа румске општине данас броји 105 ученика. И то каквих ученика! Лепо васпитане, културне, паметне, креативне деце, жељне знања, која су нас у сваком тренутку инспирисала и подсетила колико је наша професија заправо лепа и занимљива.

Дана 15. децембра 2017. године, на позив нашег друга и колеге Николе Петровића, једног од наставника-приправника у овој школи, имали смо прилику да се упознамо и дружимо са ученицима од шестог до осмог разреда. У, на први утисак малој, али изузетно ушущканој и пријатној атмосфери угостили су нас, поред Николе, наставница географије Јелена Линцнер и директорка Мирјана Јанкелић и омогућили да се од првог тренутка осетимо као да смо и сами део ове школе. У оквиру географске секције која броји 33 члана и веома успешно спроводи у дело разне географске акције, као и

излете у непосредној околини, овог пута организовано је предавање на тему „Земља виђена очима неба“, на коме су ученици могли да чују нешто о природним и културним лепотама како света тако и Србије.

Они су, између осталог, видели бајковите пределе Делиблатске пешчаре, тропских кишних шума Африке, моћних водопада Сопотнице и меандара Увца, изузетне пределе Плитвичких језера, Националног парка Јелоустон и најшареније реке на свету Кано Кристалес. Чули су како живе и чиме се баве становници Малија, ко су Лапонци, где се налази град духова и како је нестало Аралско море. Утврдили су већ стечена знања о најгушће и најређе насељеним деловима света, највећем граду Токију, највишем водопаду на свету Ејнцелу. Причали смо и о уништавању шума Амазоније и последицама једне од природних непогода - цунамију.

Њихови заинтригирани изрази лица у тренутку су се променили у потпуно одушевљење када су чули да је на реду „Географски квиз“. Без има-

ло шале, уозбиљене и концентрисане, екипе Европе, Азије, Аустралије, Северне Америке и Африке, кренуле су у одмеравање снага. Дечасти су били вештији у препознавању застава земаља света, а девојчице досетљивије код решавања асоцијација. Сваки тачан одговор пропраћен је осмесима и громогласним радовањем свих чланова секције. Након успешно одиграних игара, заједничким снагама, уз мало среће и пуно знања победу је однео тим Африке.

Сви учесници су за труд, знање и интересовање које су показали награђени скромним поклонима. Након свега имали смо прилику да попричамо и разменимо искуства са наставницом Јеленом, а директорка Мирјана нам је са пуно пажње причала о историји школе и њеним ученицима. И заиста, свуда се виде и осете топлина и пажња у којој ученици стичу основно знање и вештине за будући живот. Захваљујемо се нашим домаћинима на позиву и организацији, ученицима на дружењу и, ко зна, можда се опет сретнемо у овим нашим клупама са овим малим географима.

Пише: Драгана Николић

Рађевина, област живописног имена, налази се у западном делу Србије, у Подрињу, са десне стране реке Дрине. Престоница овог питоmog места је градић Крупањ кроз који протиче неколико брзих планинских речица спајајући се у једну под именом Ликодра.

Рађевина је на североистоку ограничена венцем планина Цера и Влашића, на западу, југозападу и југу Гучевом, Борањом, Јагодњом и Соколским планинама које карактерише велико природно и рудно богатство.

Већинско сеоско становништво вековима је било изложено разним искушењима почев од Турака до данашњих дана. Много се важних историјских момената одиграло у овом крају. Храбри, млади војвода по имену Рађ водио је жестоку борбу са Турцима у атарима села Равнаја и Бела Црква, погинуо је и у његову част је подигнут споменик – Рађев камен, по коме је ова област и добила име. Поред тога, на падинама планине Јагодње одиграла се једна од највећих и најкрвавијих битака у Србији за време Првог светског рата, позната као битка на Мачковом камену, у којој је малобројна и слабо наоружана српска војска пружила жесток отпор моћној аустроугарској армији. На Мачковом камену подигнута је спомен-костурница истовреме-

но када и камена спомен-црква у Крупњу, у чијој се крипти такође чувају кости изгинулих ратника (Слика 1). Унаоколо, по целој Јагодњи и Борањи, још су видљиви остаци ровова из 1914. године. Црква Светог Вазнесења Господњег у Крупњу представља спомен-храм јунацима са Мачковог камена и грађена је од 1926. до 1929. године, а унутрашње уређење је завршено 1932. године. У склопу ње се налази костурница у коју су донети посмртни остаци погинулих војника. Године 1924. је поред крупањског, формиран и београдски Одбор за изградњу цркве са костурницом и спомеником капелом на Мачковом камену, који је девет година сакупљао добровољне прилоге за зидање. У одбору је био и др Арчибалд Рајс, који није могао да заборави страхоте које је видео током септембра, октобра и новембра 1914. обилазећи просторе обухваћене ратним дејствима. Његов комплетан извештај је у Србији, у малом тиражу, одштампан тек после распада СФРЈ.

У Белој Цркви је 7. јуна 1941. године подигнут устанак против фашистичке Немачке. Позната је прича да је ту „пукла прва пушка“ односно, тада је Жикица Јовановић Шпанац убио два жандарма и тиме означио почетак борбе против непријатеља. Сваке године се на тај

дан одржава свечаност посвећена том догађају.

На Столицама, месту изнад Крупња, 26. септембра 1941. одржано је важно саветовање војно-политичких руководиоца из целе земље. Зграда у којој је одржано саветовање данас је музеј.

Осим ових значајних догађаја из историје народа Рађевине, последњих година поједина места постала су атрактивна и веома посећена. Навешћу пример Добропоточке цркве која је крајем XX и почетком XXI века реновирана и веома лепо уређена за посетиоце (слика 2). Покрај старе дрвене цркве, коју су према легенди саградили браћа Југовићи, се налази древно гробље са необичним надгробним споменицима – стећцима. Ту је и мали етно-музејски комплекс у виду неколико дрвених кућица подигнутих у традиционалном стилу. У њима су смештени музеј пчеларства, етнеријера, старих заната и лова, који сви садрже богате колекције везане за прошлост овог краја. Добри поток је постао стециште како људи из Рађевине, тако и многих туриста и ђачких екскурзија из целе Србије.

У селу Богоштица близу Крупња налази се Дом српске поезије Десанка Максимовић, задужбина Владике Лаврентија, а у самом Крупњу музеј Старо

Слика 1

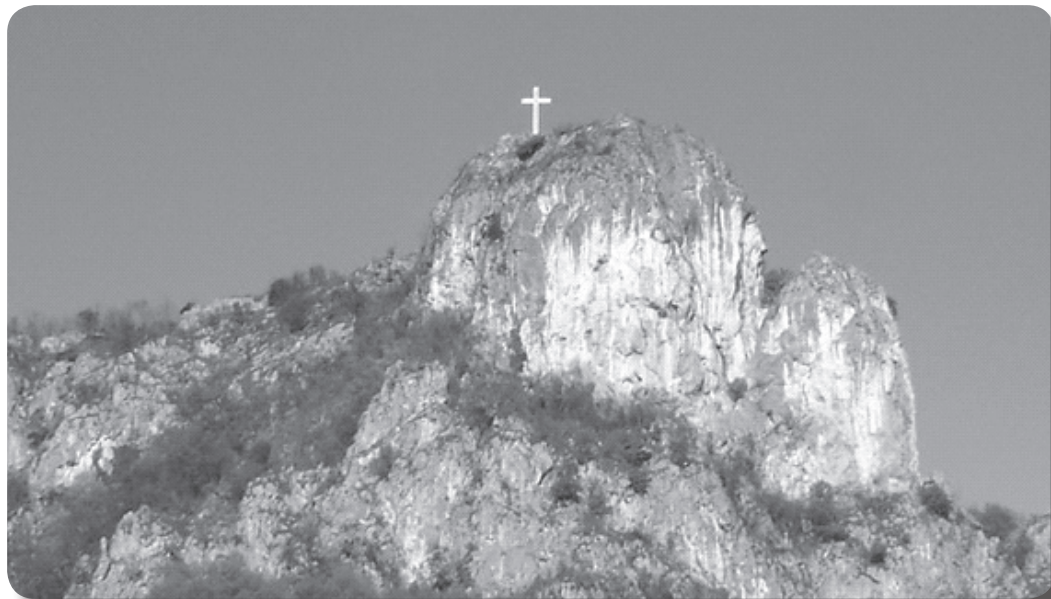
Слика 2

Слика 4

здање са јединственим рестаурираним историјским артефактима.

Највећи планински венац Подриња и Рађевине су Соколске планине, а њихов највиши врх је Рожан са 973 m надморске висине. Баш овај врх последњих неколико година постаје једно од најзначајнијих туристичких места Рађевине.

Са Рожња, рађевског видиковца, поглед допире до Цера, Медведника, Бобије, а на босанској страни чак до Јахорине. То је место не такнуте природе, са најчистијим, а многи кажу и лековитим изворима воде за пиће, пребогато шумом, највише буковом, али и четинарима. Кроз ове шуме вијугају путићи и стазе којима све чешће шетају гости са различитих страна наше земље, али и из Босне, врсни заљубљеници природе и чистог ваздуха. За Рожан се може рећи да је права ваздушна бања, само недовољно

афирмисана и непозната на туристичкој мапи Србије. Испод самог врха у једној малој равници налази се манастир посвећен Св. Василију Острошком, у коме бораве две монахиње, врло љубазне и гостопримљиве, а у који долази све више људи да се моли за здравље и спасење.

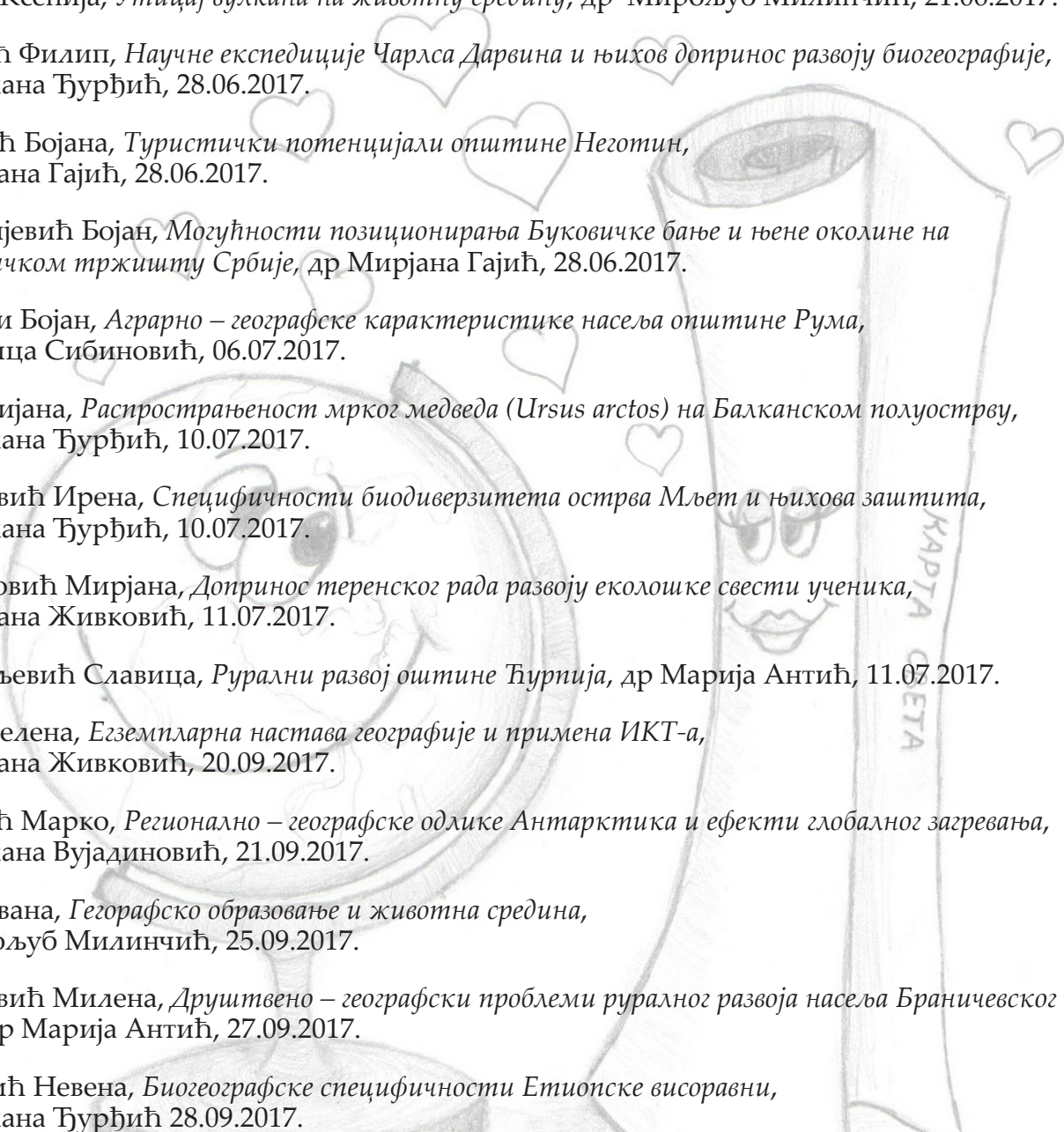
Кад већ говорим о Соколским планинама, треба да поменем и тврђаву Соко град – последње упориште Турака у овом делу Србије (Слика 3).

Срби, које је предводио срески капетан рађевски Петар Радојловић, дуго нису успевали војно да их неутралишу, али кад су им пресекали снабдевање водом, Турцима није било друге него да се предају и напусте Соко-град. Епископ шабачки Лаврентије је у подножју Соко града подигао манастир посвећен Николају Велимировићу. На стени која представља остатке једне од кула Соко града подигнут је велики крст (Слика 4).

Рађевина је сиромашан крај са слабо развијеном привредом јер су у време транзиције многе фирме пропале и радници остали без посла, тако да је главно занимање већине грађана Рађевине пољопривреда, а најзаступљеније је воћарство, односно узгајање малине и шљиве по чему је овај крај и препознатљив. Али без обзира на све тешкоће с којима се суочава, Рађевина је успела да сачува своју препознатљиву лепоту и вредност и да их покаже свим добронамерним људима који у њу дођу.

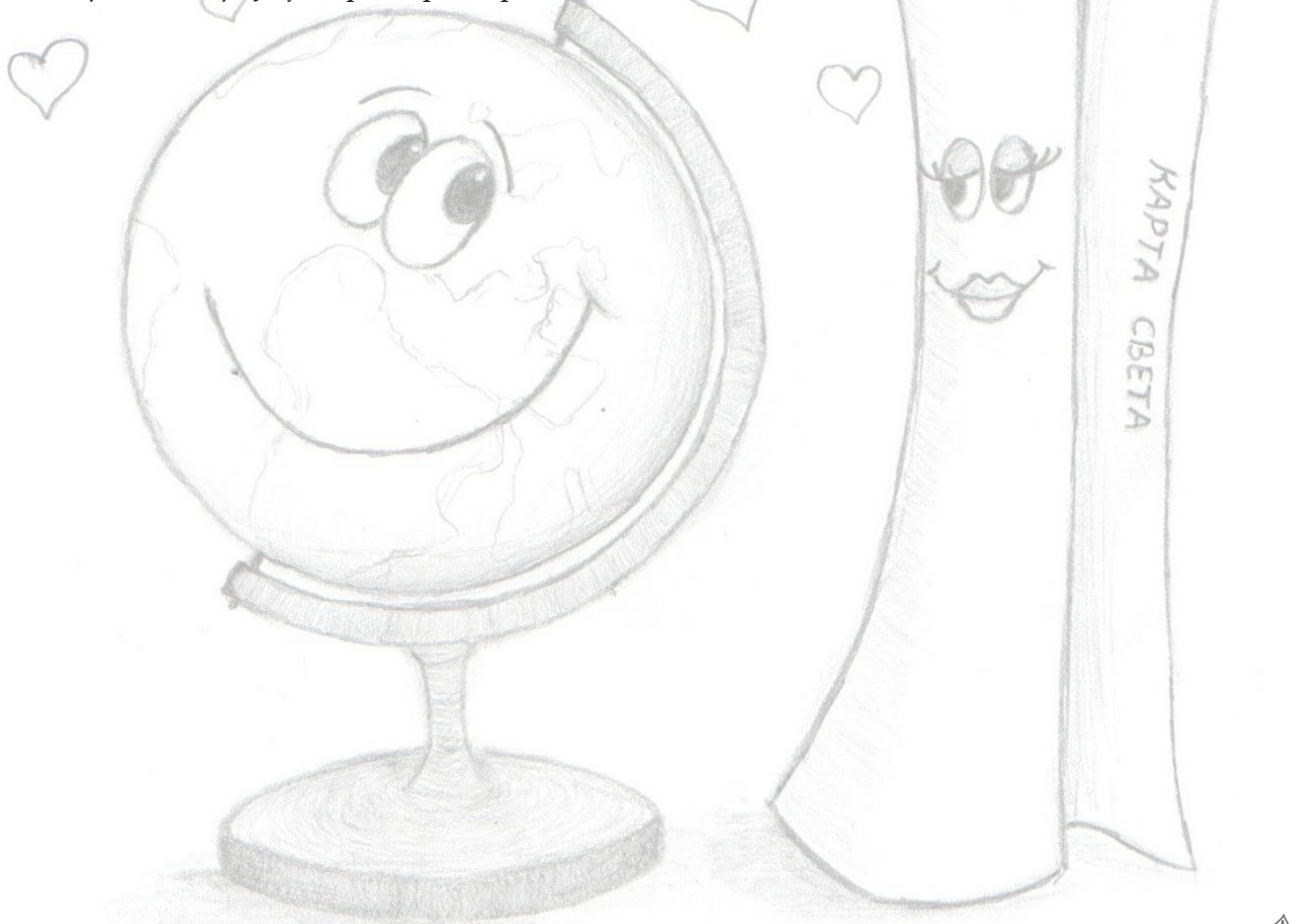

Слика 3

-
- Обрадовић Бојана, *Биогеографске специфичности Бјеласице и њихова заштита*, др Снежана Ђурђић, 07.06.2017.
- Перишић Никола, *Истраживање Алфреда Расела Воласа и његов допринос развоју биогеографије*, др Снежана Ђурђић, 07.06.2017.
- Радић Тања, *Антропогени утицаји на аутохтони биодиверзитет Маскаренских острва*, др Снежана Ђурђић, 12.06.2017.
- Гроздановић Јелена, *Топономика на примеру топонимије Србије*, др Милутин Тадић, 13.06.2017.
- Јанићијевић Верица, *Историјско – географски развој пловидбе на Дунаву у прошлости и данас*, др Мирко Грчић, 19.06.2017.
- Кандић Ксенија, *Утицај вулкана на животну средину*, др Мирољуб Милинчић, 21.06.2017.
- Попадић Филип, *Научне експедиције Чарлса Дарвина и њихов допринос развоју биогеографије*, др Снежана Ђурђић, 28.06.2017.
- Ашковић Бојана, *Туристички потенцијали општине Неготин*, др Мирјана Гајић, 28.06.2017.
- Вићентијевић Бојан, *Мogućности позиционирања Буковичке бање и њене околине на туристичком тржишту Србије*, др Мирјана Гајић, 28.06.2017.
- Бабурски Бојан, *Аграрно – географске карактеристике насеља општине Рума*, др Микица Сибиновић, 06.07.2017.
- Весић Дијана, *Распрострањеност мрког медведа (Ursus arctos) на Балканском полуострву*, др Снежана Ђурђић, 10.07.2017.
- Милановић Ирена, *Специфичности биодиверзитета острва Мљет и њихова заштита*, др Снежана Ђурђић, 10.07.2017.
- Комненовић Мирјана, *Допринос теренског рада развоју еколошке свести ученика*, др Љиљана Живковић, 11.07.2017.
- Радосављевић Славица, *Рурални развој општине Ђурпија*, др Марија Антић, 11.07.2017.
- Митић Јелена, *Егземпларна настава географије и примена ИКТ-а*, др Љиљана Живковић, 20.09.2017.
- Николић Марко, *Регионално – географске одлике Антарктика и ефекти глобалног загревања*, др Снежана Вујадиновић, 21.09.2017.
- Јовић Јована, *Географско образовање и животна средина*, др Мирољуб Милинчић, 25.09.2017.
- Симоновић Милена, *Друштвено – географски проблеми руралног развоја насеља Браничевског округа*, др Марија Антић, 27.09.2017.
- Кнежевић Невена, *Биогеографске специфичности Етиопске висоравни*, др Снежана Ђурђић, 28.09.2017.

од 07. 06. 2017. до 09. 11. 2017. године

- Михаиловић Светлана, *Рецентно стање шумских екосистема Србије*, др Снежана Ђурђић, 28.09.2017.
- Јовановић Ивана, *Опстанак шума на просторима форланда у условима успора ХЕ „Ђердан“*, др Мирољуб Милинчић, 29.09.2017.
- Недељковић Ивана, *Географско – еколошке карактеристике и проблеми Националног парка Ђердан*, др Мирољуб Милинчић, 29.09.2017.
- Гопић Немања, *Утицај вулканских ерупција на промене климатских елемената и квалитета ваздуха*, др Иван Новковић, 29.09.2017.
- Ћосић Кристина, *Транспорт суспендованог наноса у сливу Западне Мораве*, др Сања Манојловић, 04.10.2017.
- Јовановић Снежана, *Геолошки ресурси као фактор развоја општине Књажевац*, др Велимир Јовановић, 05.10.2017.
- Првуловић Драгана, *Цивилизација Инка*, др Снежана Вујадиновић, 11.10.2017.
- Грбовић Владан, *Географија и науке о животној средини*, др Мирољуб Милинчић, 16.10.2017.
- Марковић Ведрана, *Могућности и ограничења заштите животне средине Делиблатске пешчаре*, др Мирољуб Милинчић, 19.10.2017.
- Јовановић Марија, *Политичко – географска анализа парламентарних избора у Србији и електорална географија*, др Мирко Грчић, 09.11.2017.

Зовем се Тамара Пешић. Рођена сам 09. 07. 1997. године у Лесковцу. Завршила сам основну школу „Радоје Домановић“ и средњу економску школу „Ђука Динић“ у Лесковцу. Тренутно студирам географију на Географском факултету у Београду, друга сам година.

Учествовала сам на општинском такмичењу у рецитовању у Лесковцу, и освојила 2. место на такмичењу у беседништву у Вучју 2016. године. Учествовала сам на књижевним вечерима у средњој школи. У 6. разреду основне школе, добила сам награду града за најбоље изведен монолог међу основцима. Током средње школе радила сам дечије представе у Уметничкој школи у Лесковцу, поводом пројекта школе „Заштитимо природу“. Имам збирку са 150 необјављених песама. У највећој мери, инспирацију тражим у лепотама природе – вероватно један од разлога због кога сам и уписала географију. Љубав према природи, новим дестинацијама, далеким земљама, путовањима... И кад се све то пренесе на папир добије дубљи смисао.

ХИСАР

*Најлепше брдо на свету.
Панорама целог града.
Ту једино мир влада.
Јутро свиће, птице су у лету.*

*Небо светли над градом,
Зеленило на све стране,
Никоме до изражаја не долазе мане.
Гледам људе, крећу својим радом.*

*Добро позната стаза,
Понека дрвена кућица,
ту игре играју деца.
Ово место је оаза.*

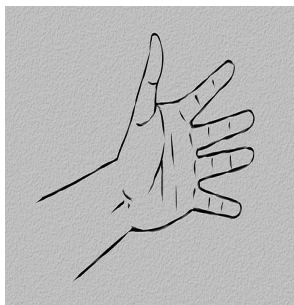
*А тек заласци...
Овде је небо црвено,
Све изгледа тако малено.
Овде се само броје доласци.*

*Кораци уживају, шетају,
Пси слободно трчкарају,
летпире ваздух шарају,
лица осмех дају.*

*Музика негде свира.
Ветар брдом плете,
У игри му се придружило дете,
Радозналост му не да мира.*

*И тако пролазе сати,
Ал' ко да је време стало.
Толико нам је лепоте дало,
да нам је више не сме дати.*

Географски ребуси

а

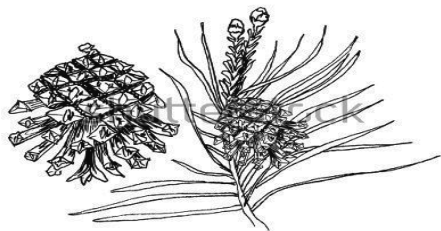
о

О

КА

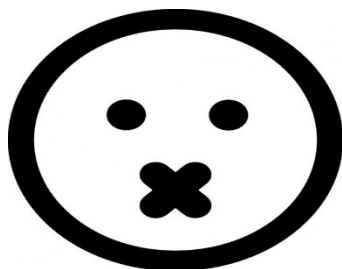
А

И

И

А

а→е

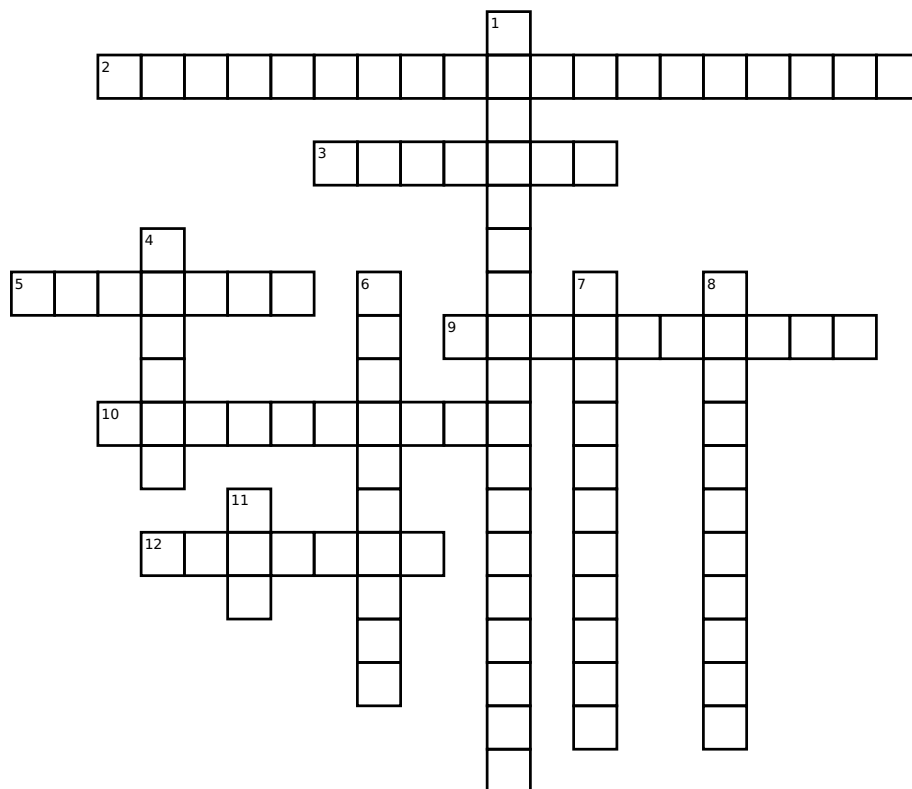

б→п

Друштвено-географска укрштеница

Приредила: Милица Росић

1. патријарх који је био на челу једне од великих сеоба Срба;
2. прва пољопривредна револуција;
3. словенска етничка група у Македонији; по вероисповести муслимани;
4. Томас, написао дело "Оглед о принципу становништва"
5. туркијски народ који претежно живи у Молдавији, већином су православне вере;
6. умни човек, неоантроп, створио културу касног палеолита; пећина Алтамира;
7. хоминид, представник људског рода; вешт човек;
8. тип села збијеног типа на Балкану; настало под утицајем Турака;
9. максимална могућа плодност;
10. прелазна зона између екумене и анекумене; где сезонски живе номади и ловци;
11. назив за становнике највиших динарских области; варијетет у оквиру динарског етнопсихичког типа по Ј. Цвијићу;
12. најстарије утврђено насеље на свету;

Решења у наредном броју.

Универзитет у Београду
ГЕОГРАФСКИ
ФАКУЛТЕТ

Географија

Geography

Просторно
планирање

Spatial
planning

Туризмологија

Tourism
studies

Демографија

Demography

Геопросторне
основе
животне
средине

Geospatial
and
environmental
science

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

91

БЕОГРАДСКИ географски лист : часопис
студената Географије / главни уредник
Марко Ланговић. - 2014, бр. 1- . - Београд :
Географски факултет, 2014-
(Београд : Планета Принт). - 30 cm

ISSN 2335-0768 = Београдски географски лист
COBISS.SR-ID 208303884

